Posam. štev. Din 1·—, četrtkova in sobotna številka Din 1.50 :-:

„TABOR", izhaja vsak dan, razven nedelj in praznikov, ob 18. uri z datumom naslednjega dne. Stane mesečno po pošti D 12·50, za inozemstvo D 20·50, dostavljen na dom Din 14·—, na izkaznice Din 12·50.

„NARODNI LIST" (četrtkova štev. „Tabora") se naroča kot tednik in stane mesečno 2 Din, četrtletno 6 Din, polletno 12 Din, celoletno 22·50 Din

Naročnina se plačuje v naprej.

Poštnina plačana v gotovini.

TABOR (NARODNI LIST)

Posam. štev. Din 1·—, četrtkova in sobotna številka Din 1·50 :-:

UREDNIŠTVO „Tabora" in „Narodnega lista" je v Mariboru, Jurčičeva ulica 4, I. nadstropje. — Telefon interurban štev. 276. — Rokopisi se ne vračajo.

UPRAVA je v Jurčičevi ul. št. 4, pritličje desno. — Telefon št. 24. SHS poštno-ček. račun za „Tabor" 11.787, za „Narodni list" 12.853.

Na naročila brez denarja se ne ozira. Inseratne cene po dogovoru.

Leto: IV (II). Maribor, četrtek 10. maja 1923. Štev: 105 (19).

Klerikalni volk je menjal dlako, čudi pa ne!

Maribor, 9. maja.

Danes, ko se naši klerikalci nanekrat delajo velike Jugoslovane, dasi so še pred tedni na najbesnejši način psovali bratsko srbsko pleme in pljuvali na njegovo ime in čast, ne bo odveč, ako pogledamo nekoliko nazaj v politično zgodovino zadnjega desetletja. Klerikalcem je vedno neprijetno, ako jih spomnimo na čase ob izbruhu svetovne vojne, in s cirkuško lahkoto se zvijejo preko teh časov s trditvo, da so bili oni ravno tako dobri Jugosloveni kakor oni, ki še danes ne morejo pozabiti habsburškega in avstrijantskega petolizništva naših klerikalnih matadorjev. Pa ne le da so bili ponižni slugani habsburške dinastije, zato ker je bila katoliška, oni so tudi naravnost z derviško besnostjo ovajali našo omladino, ki je že takrat visoko dvigala prapor ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno edinstveno državo.

Pred menoj leži »Straža« od 10. julija 1914. V njej čitam:

»...Boj Slovencev in Hrvatov s svojimi narodnimi nasprotniki in nove razmere na Balkanu, osobito v Srbiji, so vzrok, **da je danes nekaj jugoslovenske omladine, ki ne išče več rešitve tega vprašanja v okvirju Avstrije, temveč v inozemstvu.**

Ogromna, pretežna večina Jugoslovanov pa, posebno katoliških Slovencev in Hrvatov, ki se zvesto drže svojega katoliškega naziranja, je ostala vkljub tem slabim razmeram avstrijskega, dinastičnega mišljenja, tako da je jedro vsega jugoslovanstva popolnoma avstrijsko in dinastično.«

In dalje pravi:

»Svesti smo si, da se mora jugoslovansko vprašanje rešiti v mejah prava in pravih kulturnih idej. **Meje prava pa so meje habsburške monarhije,** meje pravih kulturnih idej pa načela krščanskega svetovnega naziranja. V teh mejah se bomo katoliški Jugosloveni zavzemali in potegovali za rešitev jugoslovanskega vprašanja.«

Ista »Straža« je pisala dne 27. julija 1914:

»Cela Avstrija stoji v tem važnem trenutku kakor en mož ob strani svojega presvitlega cesarja in slavne avstrijske armade, kateri izročamo mirnim srcem usodo naše države. Tudi mi Slovenci in Hrvati, čeprav po jeziku in krvi sorodni srbskemu narodu, ne delamo v tem oziru nobene izjeme. Kdor žali Avstrijo, žali tudi nas. Katoliško naše prepričanje nam nalaga zvestobo do cesarja in Avstrije, in vsled tega niti trenutek nismo bili v dvomu, kaj je naša dolžnost.

Avstrija in njen cesar ne nastopata proti Srbom, ker so Slovani, ampak ker so naši sovražniki. Ne gre se torej za boj proti Slovanom, ampak za boj proti sovražnikom. Naj bo kdorkoli, Slovan ali Nemec, ako je naš sovražnik, potem je naša dolžnost, da sledimo klicu svojega cesarja. In mi Slovenci sedaj ne vprašamo, kakega rodu je naš nasprotnik, ampak mi izpolnjujemo brez ozira na vse okolnosti ono dolžnost, ki nam je nalaga naša velika domovina Avstrija.«

Kako so pod vplivom tega pisanja vršili svojo »dolžnost« v Srbiji naši klerikalni možje in fantje, ko so klali žene in nedolžno deco, nam je še vsem v živem spominu.

»Straža« pa si takrat tudi ni mogla kaj, da ne bi bila na prostaški način denuncirala takratnega edinega glasila naprednih Slovencev na Štajerskem, »Narodnega lista«. Tako piše v številki od 27. julija 1914:

»Nesramnost slovenskih liberalcev.

Glasilo štajerske liberalne stranke, »Narodni list«, ki se tiska sedaj v oni ljubljanski tiskarni, **kjer že več let sem veje srbskemu kraljestvu neprijazen duh,** ni zadovoljen z našo pisavo o Srbih. Pišemo baje o Srbih nizkotno in podlo. To je seveda laž, ampak »Narodni list« se je poslužuje, ker si ne upa zapisati resnice. V oni, **po veleizdajalstvu dišeči** tiskarni v Ljubljani je gospodom neljubo, da pišemo tako, kakor se v resnih časih za poštene avstrijske državljane edino spodobi. Mi ne sovražimo srbskega naroda (seveda, zato so pa peli neprestano pesem: Srbe na vrbe!!), cenimo njegovo nadarjenost, spoštujemo vse njegove vrline, toda dežele naše avstrijske države naj pustijo Srbi pri miru. Ako pa tega ne storijo, ako celo v naših mejah agitirajo za veleizdajalstvo, ako nam umorijo našega prestolonaslednika, ker je hotel ohraniti Avstrijo v tem obsegu, kakor je danes, potem moramo kot zvesti državljani tudi mi nastopiti proti njim. Njih politična stremljenja so nam sovražna, in slovanska vzajemnost od nas ne zahteva, da bi morali odobravati vse, kar si Srbi zamislijo in hočejo. Liberalci seveda lahko godrnjajo in slepomišijo tudi sedaj, napol so avstrijski, napol nezadovoljni, kajti za njimi ne stoji ljudstvo. Naši zastavi pa sledi slovensko ljudstvo in mi nosimo zanj odgovornost. Zato mora biti naša politika posebno v teh resnih časih jasna, trezna in pametna. Tako je, ako trdno in nepremakljivo stojimo ob strani Avstrije in njenega cesarja. Vsaka druga politika bi vodila naše ljudstvo v propad in pogubo. Zato je skrbeti, da liberalni list ne pridejo v nobeno slovensko hišo!«

In danes, ko je zmagalo mišljenje in stremljenje teh »nesrečnih liberalcev«, ko smo Jugosloveni združeni v svoji narodni državi in ne v okviru habsburške monarhije, kakor so želeli klerikalci, danes niso naši klerikalci nič več tako zvesti državljani, kakor so bili takrat, danes na isti podel način kakor so leta 1914 psujejo Srbe in hujskajo slovensko ljudstvo proti njim. Spremenili so pač dlako, ker so morali, niso pa spremenili svoje čudi, ki je ostala avstrijska, naj to taje kolikor hočejo. Takrat so stali

Položaj v Beogradu.

Rekonstrukcije vlade ne bo. — Radikalci hočejo kupiti klerikalce z ministrskim stolčkom. — Parlament sklican za pondeljek.

Beograd, 9. maja. (Izv.) V radikalnih krogih se zatrjuje, da bodo radikalci kandidirali za predsednika narodne skupščine ministra ver Ljubo Jovanovića, na njegovo mesto kot minister ver pa stopi glavni tajnik radikalne stranke Voja Janjic. Rekonstrukcija vlade se ne bo izvršila. K zasedbi pridejo samo izpraznjena mesta ministra za trgovino in industrijo ter ministra za poljedelstvo. Kakor se zatrjuje v poučenih krogih, ponujajo radikalci ta mesta slovenskim klerikalcem.

Beograd, 9. maja. (Izv.) Na današnjem sestanku med Pašićem in začasnim predsednikom narodne skupščine dr. Pelešem je bilo dogovorjeno, da bo sklicana narodna skupščina, če ne pride do novih komplikacij, v pondeljek dne 14. maja, najkasneje pa v torek dne 15. maja t. l.

Pred odpovedjo dolarskega posojila.

Blerova skupina ni izpolnila obveznosti.

Beograd, 9. maja. (Izv.) Glasom pogodbe glede dolarskega posojila se je Blerova skupina obvezala, da vplača še v minulem letu prvi obrok v znesku 25 milijonov dolarjev. Vendar pa tega ni storila ter izplačala samo 15 milijonov, dočim je plačilo ostanka stalno odlagala. Tudi glede zgradbe jadranske železnice doslej ni podvzela ničesar, dasi bi bila morala že pričeti s pripravljalnimi deli. Radi tega namerava vlada pogodbo odpovedati ter drugod iskati posojila. Finančni minister je izjavil novinarjem, da je bil Blerovi skupini dan rok do konca maja, da plača ves zaostanek ter da se jasno izjavi, ali namerava izvršiti prevzete obveznosti ali ne. Vlada doslej še ni sprejela nikakega odgovora. Na noben način pa vlada ne bo podaljšala dovoljenega roka, vendar pa tudi pogodbe ne more prej odpovedati, dokler ne sprejme odgovora Blerove skupine.

Tudi Anglija odklanja nemške ponudbe.

London, 8. maja. (Izv.) Kabinet še ni dokončal redakcije odgovora na nemško noto. Mogoče je, da bo še enkrat pregledal celo besedilo ter ga podvrgel še nekaterim spremembam. Odgovor, ki bo v prihodnjih dneh izročen nemški vladi, popolnoma odklanja nemške predloge ter svetuje nemški vladi, da stavi boljše ponudbe.

London, 8. maja. V spodnji zbornici je izjavil kancler Baldwin, da je bila nemška nota naslovljena na vse aliirane velesile in da bi bilo najpametnejše, ako bi angleška vlada odgovorila skupaj s francosko, belgijsko in italijansko. Po njegovem mnenju bi ne bilo posebnih zaprek, da bi se sestavil enoten odgovor, pri čemur bi se dalo Franciji in Belgiji proste roke, da posebej odgovorita v zadevah, ki se tičejo zasedbe porurskega ozemlja.

—□—

Pleveljski proces.

Sarajevo, 9. maja: (Izv.) Včeraj je pričel pred tukajšnjim vojaškim sodiščem proces zoper 59 obtožencev, vojakov 48. pešpolka, ki so obtoženi, da so dne 23. aprila 1922 v Plevlju povzročili vojaško pobuno ter silili tudi svoje tovariše, da zapuste vojašnico ter se povrnejo domov na Hrvatsko. Preiskava je dognala, da niso bili v zvezi s kakimi protidržavnimi elementi, temveč so z lastnega nagiba hoteli zapustiti garnizijo ter oditi domov. Na današnji razpravi je bilo zaslišanih 25 obtožencev, ki so izjavili, da so na prigovarjanje kolovodij zapustili z orožjem v roki vojašnico, ker že dalje časa niso prejeli od doma nikakih poročil in pošiljk in ker je bila hrana zelo slaba. Razprava se danes nadaljuje.

Subotiški veleizdajniški proces.

Subotica, 9. maja. (Izv.) Preiskava zoper Gejza Bela in tovariše je dokončana in so vsi bili izročeni včeraj državnemu pravdništvu. Preiskava je dognala, da so delali sporazumno z zloglasnim Hejasom ter so bili tudi udeleženi pri atentatih na demokratski klub v Budimpešti. Dognano je tudi, da so nameravali izvršiti atentat na kralja Aleksandra o priliki njegovega poročnega potovanja.

Bolgarija dementira.

Sofija, 9. maja. Bolgarska brzojavna agentura dementira vest, da je bila na lausanski konferenci sklenjena med Bolgarijo in sovjetsko vlado trgovinska pogodba s političnimi klavzulami.

Kruppov proces.

Francosko vojaško sodišče v Verdenu je pa več ko dveurni razpravi izreklo obsodbo v Kruppovem procesu, ki se glasi na 15 let ječe in 100 milijonov mark globe, Kruppa, ki pri razglasitvi obsodbe ni bil prisoten, je o tem obvestil njegov zagovornik. Zagovorniki so priglasili pritožbo in tako se bo o tej zadevi ponovno razpravljalo dne 18. maja pri vrhovnem sodišču v Düsseldorfu.

Kratke vesti.

London, 8. maja: (Izvirno) Mac Neille je na tozadevno vprašanje izjavil v spodnji zbornici, da nima nobenih oficijelnih poročil o kakem zbližanju med Nemčijo in Rusijo, ki bi bilo naperjeno proti Poljski.

Sofija, 8. maja: (Izvirno) Razbojniške tolpe, ki so v zadnjem času vznemirjale deželo, so popolnoma pregnane. Energični nastop vlade je izsledil vsa skrivališča ter onemogočil nadaljno delovanje teh razbojniških organizacij. V vsej državi vlada red in mir.

New-York, 8. maja: (Izvirno) Zakonodajna skupščina države New-York je v svoji zadnji seji razveljavila zakon o prepovedi uživanja akoholnih pijač. Nadzorovanje nad izvajanjem tega zakona bo odslej vršila v tej državi zvezna oblast.

BORZA.

Curih, 9. maja. (Izv.) Sklepni tečaj. Pariz 36.70, Beograd 5.80, London 25.65, Berlin 0.0146, Praga 16.50, Milan 26.80, Newyork 556.25, Dunaj 0.0078 ena osmina žig. krone 0.0078¼, Budimpešta 0.1025, Varšava 0.0118, Sofija 4.37.

zvesto ob strani avstrijskega cesarja, danes pa so si v svoji narodni državi dovolili že celo smešenje našega kralja samega, zato ker je Jugosloven in ker slučajno ni katoličan. Z največjim veseljem bi zopet šli nazaj v okrilje katoliške Avstrije in katoliških habsburžanov. Njihovo jugoslovenstvo je res samo slepomišenje.

Mornarica veže najoddaljenejše države! Gradimo našo mornarico! Jačajmo „Jadransko Stražo“!

Črnogorsko pismo.

Autonomisti in zadnje volitve. — Nesposobno uradništvo in nered v administraciji. Javna varnost od dne do dne slabša.

Cetinje, početkom maja.

Predvolitvena živahnost je kakor ostale naše zemlje objela tudi Črno goro. Poslanski kandidati vseh strank in grup ter njihovi agitatorji so hodili iz kraja v kraj, čeprav ta potovanja iz strahu pred odmetniki (razbojniki) niso bila prijetna. Zanimanje za volilni rezultat je bilo na vseh straneh veliko, ker so se tokrat pojavili s svojo listo tudi takozvani »zelenaši« — pristaši pokojnega kralja Nikole.

Z narodnega gledišča je bilo dobro, da se je tem ljudem posrečilo postaviti svojo separatistično listo, ker smo tako vsaj spoznali kdo in koliko jih je za njimi; dobili so komaj 8000 glasov, glasovali pa so zanje sami zaslepljenci, katerim je tudi do pokojnega kralja Nikole in do samostojne Črnegore bilo istotoliko kakor do turškega sultana ali do Albanije. Da so pa vendar uspeli v toliki meri, se imajo zahvaliti raznim rodbinskim zvezam posameznih voditeljev in kandidatov, ki imajo na svoje sorodnike velik upliv. Samo te okolnosti so jim prinesle 8000 volilnih kroglic ali dva poslanca. — Stranko separatistov ni rodila nikaka potreba, ni je rodil morda interes prebivalstva naše zemlje, ampak osebna nezadovoljnost gotovih ljudi, ki so nezadovoljni samo zato ker v ujedinjeni domovini ne zavzemajo več onih vodilnih mest katera so zavzemali v bivši samostojni Črni gori. Prepričani smo, da bi izvoljena poslanca Rista Popović in M. Ivanović kakor hitro bi jima Pašić ponudil kaka vodilna mesta, bila pripravljena z razprtimi jadri zajadrati v radikalni klub. To nam potrjuje tudi zadržanje bivšega generala Vešovića, ki je bil tudi kandidat »zelenašev«, ni pa prodrl. Dokler je bil Vešović še aktiven jugoslovenski general, je bil najbolj navdušen centralist, ko pa je bil proti lastni volji upokojen, je naenkrat postal eden prvih autonomistov. Enak svojim ostalim trem bratcem je tudi četrti propadli »zelenaški« kandidat Sekula Drljević. Dokler je bil načelnik ministrstva pravde je bil tih in zadovoljen, ko pa je izgubil to mesto je takoj pričel pisariti v Radićevih zagrebških listih ter je kmalu postal večji Radićevec nego Radić sam.

Evo, taki so predstavitelji 8000 glave volilne vojske, ki ne znajo niti pravilno izgovoriti besede »autonomija« ali »federacija«. Ta neuspeh — kajti pričakovali so da bodo dobili najmanj štiri petine vseh glasov — »zelenašev« je najboljši dokaz, da je Črna gora za narodno jedinstvo ter da so njene politične razmere na potu izboljšanja in konsolidacije. Pri prihodnjih volitvah »zelenaške« liste najbrže sploh ne bo več. »Zelenaška« poslanca se bosta mastila to parlamentarno dobo s poslanskimi dnevnicami ter se spremenila iz federalistov v centraliste, pred svoje prevarane volilce pa sploh ne bosta smela več, če ne bosta hotela dobiti batin.

Federalistično, separatistično in autonomistično gibanje nam Črnogorcem torej ne prizadeva velikih skrbi, pač pa nas tarejo druge vse hujše nadloge: nesposobno in korumpirano uradništvo, osobito policijsko, težke gospodarske razmere ter slaba javna varnost. Kričalo in očitalo se je demokratom, da so v svojih resortih nameščali slabe uradnike, toda to večinoma ni bilo res. Gotovo je, da so bili tudi nekateri demokratski uradniki slabi, izjeme so pač povsod, večina pa je bila dobra in poštena. Mesto da bi pa bili radikali ko so prišli na vlado pognali le slabe demokratske uradnike ter jih zamenjali z dobrimi, pustili pa dobre, so pognali vse, slabe in dobre ter na njihova mesta postavili nesposobne in korumpirane. Počenši od nešolanih okrožnih načelnikov Ramadanovića, Ivanovića in drugih, pa do srezkih načelnikov Jovana Medenice, navadnega kmeta in drugih njemu sličnih so vsi enaki, tako da bi bilo težko ugotoviti, kdo je najbolj nesposoben. Slaba uprava, slabi uradniki pa so edino nezadovoljstvo Črnogorcev. Te nesposobne oblasti tarejo narod bolj nego glad. Beograjski državniki poznajo Črno goro samo iz šolske geografije ter iz narodnih pripovedk, ne vejo pa da Črnogorci nenavadno pazijo na to, kakšno je njihovo uradništvo in na kakem glasu je. Kadar dobi Črnogorec v uradniku prepričanje, da je nesposoben, ga ne ceni več in ne spoštuje ter se za njegove odredbe sploh ne zmeni. S tem pa trpi tudi splošen ugled in autoriteta države. Črnogorec ceni državo po uradništvu.

Tako nesposobno uradništvo je zaneslo v našo administracijo silen nered in nepravično in nezakonito postopanje z ljudstvom. Proti nepostavnosti in krivici pa je Črnogorec silno občutljiv. Strankarskih interesov in režimov bi se morala vsaka naša vlada v Črni gori do skrajnosti izogibati. Strankarskega uradništva Črnogorci ne morejo trpeti. Taka uprava pripravi naše ljudi kmalu do tega, da vzamejo puško na ramo in odidejo v gore. Danes je takih že veliko število. Če mogotci v Beogradu čimpreje ne urede te naše zavedne in svestne zemlje, tako kakor se spodobi, se bodo morda še prezgodaj bridko kesali.

Javna varnost postaja v Črni gori od dne do dne slabša. Cesta Cetinje-Kotar je stalno ogrožena od močne razbojniške bande, katero vodi znani Sava Raspopović. Enako pa je tudi v mnogih drugih predelih. Krivda za to leži zopet na upravi, v veliki meri tudi na novem velikem županu Džakoviću, ki je bil dvajset let odsoten iz Črne gore in misli danes, da so Črnogorci še vedno ono, kar so bili takrat pred dvajsetimi leti in da se da v Črni gori upravljati in postopati še vedno tako ko takrat. Njegovo urejevanje javne varnosti je popolnoma napačno in zgrešeno; z onimi stotisoči dinarjev, katere je država na njegov predlog in na predlog šefa celokupne javne varnosti Lazića potrošila v to svrho, bi se bilo dalo že davno zatreti vse razbojnike. Treba pa bi bilo ljudi, ki bi razumeli svoj posel. Med tem pa obstoja nevarnost, da se bo sedaj na poletje stanje še poslabšalo in mi gledamo s strahom v bodočnost.

Te dni pride šef celokupne javne varnosti g. Lazić sam k nam v Črno goro, toda od njegovega prihoda si nihče ničesar ne obeta. Vozil se bo v avtomobilu sem in tja in potem odšel in vse bo ostalo pri starem, država pa bo imela z njegovim potovanjem samo nepotrebne stroške, kateri se bodo vračunali v postavko za »pobijanje odmetnikov«. V prehranjevalnem oziru stojimo še slabše. Ljudstvo v nekaterih predelih naravnost strada. Sedaj se zatrjuje, da je vlada nakazala velikemu županu 180 vagonov hrane, katere se razdeli med najbolj potrebne, bojimo pa se, da se ta hrana ne bo delila po strankarski pripadnosti. Če se to zgodi, potem bodo žalostne posledice neizogibne.

Te dni sta obiskali Cetinje, Bar, Ulcinj in Crnojeviško Reko naša in romunska kraljica. Narod jih je povsod sprejel z velikanskim navdušenjem. Ovacije so jim prirejali tudi »zelenaši« ter tako pokazali, da so v svojem srcu vendar za narodno in državno edinstvo.

Džeklić, »Preporod«.

Politično obzorje.

Preobrat med ruskimi begunci.

Že dve leti se med ruskimi begunci opaža stremljenje, da bi se vrnili v domovino, ki toliko potrebuje pomoči izobraženih ljudi. Nastala je posebna struja (imenovana »smjena vjeh«, t. j. izpremenba smeri), ki je oznanjala misel, da se je treba popolnoma preosnovati, pozabiti preteklost in začeti na razvalinah stare Rusije z vso vnemo in ljubeznijo graditi novo Rusijo. To strujo so proglasili za komunistično in ji niso zaupali, dasi se je našlo lepo število beguncev, ki so začeli vsaj razmišljevati o možnosti vrnitve v domovino. Odkar je v Rusiji nastopila doba nove gospodarske politike, se opaža med ruskimi begunci vedno večja dovzetnost za vrnitev, ki jo mnogi pač odtehtavajo s tisoč pomisleki, katera pa napoti vedno več beguncev v domovino. Pomislekom se ne čudimo, kajti razmere v Rusiji niso niti izdaleč tako sigurne, da bi nudile posameznikom popolno ekzistenčno gotovost. Dejstvo pa je, da se razmere očitno popravljajo in da se začenja tudi gospodarsko življenje dvigati iz razvalin. Čisto človeško je, da večina beguncev ne more pozabiti tega, kar je bilo, da se ne more vživeti v popoln preobrat dorevolučnega reda. Vendar pa vsi dolgovezni prepiri med emigranti, ki se sučejo okoli vprašanja nove Rusije, ne morejo pobiti boljševiškega zmaja in tudi ne ohraniti upanja, da bi se ga dalo vreči s kako velikopotezno protirevolucijo. Gotovo je, da bi se vsaka protirevolucija, ki bi se ne upirala na dobro organizirano pomoč zapadnih držav, končala tako klavrno, kakor so se končali poskusi Kolčaka, Denjikina in Wrangla. V sedanjem mednarodnem položaju je povsem izključeno, da bi se dale evropske države vpreči v akcijo, za katero so bila pred 3—4 leti daleko ugodnejša tla.

Med ruskimi begunci prevladuje boljinbolj to bolestno spoznanje; povdarjamo bolestno, ker spoštujemo človeška čustva. Bivši carski častniki niso krivi, da so zrasli v sredini, ki jih je vzgojila v svojem duhu in jim vsilila svoje interese. Boljševiki so tudi mnogokateremu beguncu storili težko osebno krivico; mnogim so pomorili družine itd. To boli in skeli, ker ostane človek vzlic vsem političnim spremembam — človek, in lahko tudi rečemo, da je »nazadnjaški« carist večkrat veliko bolj človeški nego »napredni« boljševik. Vsi pomisleki so tehtni in razumljivi; vendar pa so spričo realnih dejstev od dne do dne šibkejši. Kajti položaj ruskih beguncev postaja vedno dvomno slabši in njihovo cigansko življenje ne more trajati dolgo. Ako je kateri našel novo domovino, dobro. Zavedal se bo, da je zemlja, na kateri živi, tudi njegova in bo delal za njo. Ni pa mogoče, da bi kdo trajno prejemal miloščino od drugih in se smatrali med njimi za tujca. Židje so tudi raztepeni po vsem svetu, a med njimi in ruskimi begunci je velika razlika. Židovski narod je bil popolnoma pregnan s svoje grude, njegova domovina je bila razbita. Rusko narodno jedro pa je stalo kljub vsem zgodovinskim spremembam nedotaknjeno; ruski narod vztraja na svoji grudi in Rusija še živi in bo živela. Zato so Rusi moralno dolžni,

---

Pav. Flerè:

Nunica Alenka.

(Narodna).

(Dalje).

II.

Tisti večer pa je Jalen doma mislil in tuhtal.

Da bi mu živela še rajnica, bi mu pazila ta na hčer. Tako pa — sam, kakor je, vedno pri delu, vedno po svetu po kupčijah. Doma gospodinji stara Mina. Gospodinji vrlo, a samo gospodinja še ni mati. Alenka je bila edinka in tako prosta, tako svobodna. Zdaj pa — in Jalen se je gnjeval dalje — in ta kočar, ta Pavle! Ta njegov hlapec!

Res je bil Pavle hlapec pri Jalenu in tam sta se vzljubila z Alenko. A Pavle je dobro vedel, kaj poreče Jalen, če izve za to razmerje, in da ne bi bilo poznejo besed v soseščini, je sam pustil dobro službo in odšel še nedavno. Nič kaj povolji ni bilo to takrat Jalenu, zakaj pridne roke in zvesto srce je imel Pavle, in Jalen mu ja zaupal kakor ne komu.

Danes pa se je posvetilo tudi Jalenu, zakaj je Pavle takrat odšel. — Ta hlapec! In ona, njegova Alenka, hči bogatega in premožnega Jalena, pa gre za hlapcem!

»Zdoma mora!« je odločil naenkrat. In že je tudi vedel kam. Jalen je imel sestro, ki je bila prednica v nunskem kloštru v Zalesju. Tja zapelje hčer, tam naj ostane, dokler se ne spametuje, ali pa naj ostane tam za vedno. »Bolje bo!« si je dejal, »če je nuna in ga ni potomca na mojem domu. Boljše je, če razpade dom, kakor da ga osramotim s tem, da bi ga dajal hlapcu!« In udaril je z roko po mizi, da ostane sklep kakor pribit.

Že je hotel poklicati hčer, a premislil se je, ker je poznal svojo jezno naravo, pa je zaklical:

»Mina!«

Stara gospodinja je pridrsala, stopila v sobo ter vprašujoče pogledala gospodarja.

»Reci ji« — imena hčerinega ni hotel izgovoriti — »reci ji, naj bo jutri navsezgodaj pripravljena za na pot. Zdoma gre!«

Nič ni vprašala Mina, nič ni rekla, obrnila se je in sporočila Alenki, kakor hitro se je vrnila domov, kaj je naročil oče. —

In to se je zgodilo.

Pokorno je zasedla drugo jutro Alenka z očetom rumeni koleselj, mladi vranec je še kopal s kopitom po tleh, ko pa so se napele vajeti v Jalenovi roki, je potegnil in voz je zdrčal po beli cesti v mladi dan.

Oče in hči sta molčala med potjo; njemu se ni dalo govoriti, ona pa se ga je bala in je jokala proda

Tako sta se peljala in peljala, solnce je šlo na nebo više in više. Jalen pa je vozil, da je privozil do Zalesja, kjer je ustavil pred samim kloštrom, pred dolgim, sivim poslopjem, ki se ga je držala mala cerkvica in visoka zidana vrtna ograja. Nobeno oko ni prodiralo v mir in tišino za ozidjem, a vedno jih je polukalo več skozi okence na porti, če je zazvonil zvonec ter oznanjal prišleca.

In ta zvonec je potegnil tudi Jalen in pritekle so na vrata nune, prišla je z njimi prednica, častita samostanska mati, resna pa dobrodušna debeluška. Od sile se je začudila, ko je zagledala brata Jalena in mlado Alenko in v srcu se je razveselila svojcev. A temni Jalenov obraz in objokane Alenkine oči so storile, da ji je zamrl na ustnih vesel pozdrav. Podala jima je roko, in odvedla prišleca sama v tiho zidovje Zaleskega kloštra. Ni se upala vprašati, kaj ju je privedlo, in tiho je čakala, da izpregovori brat.

In Jalen je izpregovoril ter dejal:

»Tu sem ti jo pripeljal, negodnico Alenko. Zagledala se je v hlapca svojega očeta, ki jo je namenil bogato nevesto bogatemu ženinu. Obdrži jo, da spozna četrto zapoved. Ko jo spozna, jo vrneš, če ne, pa naj ostane tukaj ter naj obleče haljo. Boljše je tako!«

Nič ni rekla častita mati prednica, z levico je pobožala drobno, vso plašno Alenko, desnico pa je podala bratu, ki se je kar obrnil od odpeljal.

III.

Tako je prišla Alenka med pobožne nune, ki so živele le molitvi in delu, tako je prišla v varstvo svoje tete, častite prednice vseh teh pobožnih. Z njimi naj bi živela, z njimi molila, z njimi delala. Alenka pa vsega tega ni mogla. Vedno je bila vsa pri svojem Pavletu, hrepenela je po njegovi roki, da jo gladi, koprnela po njegovih toplih poljubih, žejalo jo je po njegovih objemih.

Nune so se zbirale k molitvi in z njimi je šla tudi Alenka. Kakor enakomeren val je plula glasna molitev po cerkvi, odbijala se je na stenah, prihajala nazaj, trgala se in se zaganjala iznova, da je polnila ves prostor ter uhajala iz cerkve na plano in se izgubljala k prestolu Onega, kateremu je bila namenjena.

Alenki ni prišla od srca, komaj ji je segla do ušes. V oltarju je stala Marija in zrla dol na molilke tako udano in ljubeznjivo, da se je razgrnila pred njo Alenkina duša v vseh svojih kotičkih. In Marija, kakor da vidi vso to ljubezen in vse to hrepenenje, vso sladkost in bol, je gledala dol na Alenko, ki ji je tako dobro storil ta mili pogled. Zatekala se je k tej sliki, pogovarjala se je z nemimi ustmi z Marijo ter jo prosila pomoči. Tako je molila Alenka, ko so opravljale nune svoje glasne, brez povdarka izgovarjane molitve.

Nune so odhajale na delo, Alenka pa

da se vrnejo v svojo domovino, četudi na njenem krmilu ni več carja samodržca.

Izgleda torej, da ruski begunci uvidevajo svoj položaj in da ne nameravajo podaljševati svojega begunstva na račun čisto teoretičnih »protirevolucij«, ki jih kujejo ruski monarhisti na svojih kongresih in v časopisju. V zadnjem času se je vrnilo mnogo beguncev iz Italije in Francije v svojo domovino. Značilno je, da se nahaja med njimi več odličnih aristokratov, od katerih so bili nekateri že sprejeti v službo sovjetske vlade. Tako je bil imenovan za ruskega poslanika v Varšavi knez Obolenskij, dočim je bilo sovjetsko predstavništvo v Rimu poverjeno knezu Gorčakovu, nečaku zagrizenega ruskega reakcijonarja-državnika. Knez Gorčakov je dal rimskim novinarjem izjavo, v kateri naglaša, da je smatral za svojo dolžnost, da kot državljan in patriot pomore svoji domovini v sedanjem težkem položaju, ko je treba celiti rane, ki jih je dobila Rusija v svetovni vojni ter za časa blokade in meščanke vojne. Gorčakov je mnenja, da morajo tudi drugi emigranti nastopiti njegovo pot, ker so tudi oni dolžni sodelovati pri obnovi Rusije, kjer utegnejo storiti več dobrega, kakor če trošijo svoje energije za časopisni boj proti sedanji vladi. Ni važno, kdo je danes na vladi, tudi se ne zahteva, da bi morali emigranti delati za interese sedanje vladne stranke, važno pa je, da vsi delajo za interese Rusije, ki se nahaja na zanesljivem potu k splošni obnovi.

Vsekakor so podobni pojavi znamenje, da se ruske razmere normalizirajo, t. j. da revolučna vročica jenjava. Meščanska vojna še ni zaključena in poravnana, vidimo pa, da se vedno bolj umika pred nujo gospodarskega življenja. S tem začenja računati tudi večina ruskih beguncev, zato ni pretirano, če govorimo o preobratu med ruskimi begunci. Ne rečemo, da se je treba kar na slepo vrniti domov. Mislimo pa, da je dobro, če emigranti razmišljajo o možnosti vrnitve. Kot iskreni prijatelji velikega in težko preskušenega ruskega naroda želimo, da bi bil vsak ruski državljan doma srečnejši nego je v tujini, ki ima zanj često še manj srca kot ga najde v sedanjih domačih razmerah.

(I—us.)

Križi in težave avstrijske republike.

Pri nas smo nezadovoljni, nekateri bi radi republiko in kdove kaj še, ker mislijo, da je republika zdravilo za vse bolezni. Nam najbližja republika — Avstrija — pa se nahaja v takem položaju, da si mnogi želijo monarhijo, ker mislijo, da potem ne bo draginje. Vse to so prazne marnje. Vsaka država se mora dandanes boriti z ogromnimi gospodarskimi težkočami. Razlika je ta: Kjer je več trezne gospodarske politike in manj demagogije, tam so tudi povojne težkoče manjše (n. pr. na Češkoslovaškem).

Avstrijski republiki se godi kakor kmetu, ki mu je sodišče obesilo na vrat kuratorja. Naši čitatelji se bodo spominjali, da je kuratorja postavila Zveza narodov, ki je izposlovala Avstriji mendarodno posojilo. Avstrija se je obvezala, da bo svoje državno gospodarstvo podredila nadzorstvu tzv. generalnega komisarja. Ta komisar (bivši haaški župan dr. Zimmermann) sedi že več mesecev na Dunaju, nadzoruje delo avstrijske vlade in deli ukaze. Zadnji dogodki dokazujejo, da ni nič posebno zadovoljen s kancler-jem dr. Seiplom in njegovimi ministri. Očita avstrijski vladi, da se ne drži obvez, ki jih je prevzela. Zlasti ji očita, da ne odpušča državnih uradnikov tako kot je bilo dogovorjeno. Posledica tega je, da sanacija t. j. izboljšanje gospodarsko-finančnega položaja ne napreduje. Kancler dr. Seipel je bil pozvan v Ženevo, da se opraviči. Dobil je primeren ukor, hkratu pa je imel priliko, da je predstaviteljem upnikov zagotovil znova vso pokorščino avstrijske vlade in prebivalstva.

Za državo in ljudstvo kakor za Avstrijce je tako stanje zelo nadležno, nihče pa ne ve povedati, kaj bi storili potem, ko bi bili odrekli pokorščino onim, ki sedaj skrbe za izboljšanje avstrijskih razmer. Pomoč Zveze narodov je edin izhod in ne preostane drugega kot prevzeti vse dolžnosti, ki jih nalaga to vrhovno mednarodno sodišče potom svojega pooblaščenega kuratorja.

Avstrija ima tudi sicer obilo težav. Državni nameščenci pritiskajo na vlado, da naj poviša njihove prejemke. Če jim vlada ugodi, ima približno 3 bilijone novih izdatkov. Torej: kar bi vlada prihranila s tem, da bi znižala število uradnikov, to bi morala dati preostalemu uradništvu, ki zelo trpi na naraščajoči draginji. V zadnjem času so cene zopet poskočile, pričakovati pa je, da se bo draginja izdatno povišala šele prihodnje tedne.

Umevno je, da Avstrijci ne gledajo preveč veselo v bodočnost. Naraščajoča draginja bo povzročila težke socijalne boje, saj je Avstrija dežela industrije in mest. Zveza narodov bo zahtevala, da se morajo državni izdatki kar najbolj skrčiti, dočim bodo državljani prihajali z novimi zahtevami, ki se jim vlada ne bo mogla uspešno ustavljati. Vsem tem križem in težavam se pridružujejo še nove volitve v narodno skupščino.

Darujte za ‚Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

se je odpravila na vrt. Tam na koncu je rastlo mogočno drevje z gosto senco, po vejah so peli ptiči, med travo so cvele rožice. S temi se je menila Alenka:

»Oj, ptički, ali kaj zletite preko ozidja, pogledate v svet? Tako je lep in moj Pavle živi na njem. Dajte, poletite do njega in mu povejte, kako teži za njim njegova Alenka. Pojdite in ga vprašajte, če lahko prestane, ne da bi poprašal po meni, ne da bi prišel po me?«

Ptički so odpevali s svojimi pesmicami in Alenki je bilo, kakor da ji pripovedujejo o ljubezni in o njenem Pavletu. Srečna se je nasmihala in pravila rožicam:

»Dajte veterčki svojega vonja, naj ga nese preko dežel tja do mojega Pavleta ter mu sporoča, da je to pozdrav, ki mu ga pošilja moje srce.«

In zadehtelo je po zraku, pa je res popihal veterček, kakor da je tukaj zato, da izpolni ukaze, ki mu jih naroča ljubezen. —

Prihajala pa je na vrt za Alenko tudi njena teta, mislila je, da stori Alenki dobro, če jo potolaži, poskušala je, kako jo spravi na pravi pot. Ni vedela, da moti dekle v njenem pogovoru s svojim fantom in govorila ji je prijazno o četrti zapovedi, kakor je naročil Jalen. A še prej ko je izpregovorila, se je je oklenila Alenka ter prosila:

»Oh, naj grem, naj grem iz kloštra! Naj grem domov ali v svet, ko ne morem živeti brez svojega Pavleta!«

(Konec prih.)

Celjske vesti.

Perzonalne zadeve celjske občine. Mestnim tajnikom je imenovan kancist mestnega magistrata Vinko Krušič. Prejemki uslužbencev mestnih podjetij se regulirajo na ta način, da se jih uvrsti po kvalifikaciji in kvaliteti dela v štiri kategorije in sicer: popolno sposobljeni, napol sposobljeni, pomožni delavci in vajenci. Nova mezda se določi od ure sledeče: kategorija I. 8—7 D, II. 5.80, III. 4.40 D in IV. 1.80 D. Deputati odpadejo. Definitivna imenovanja nekaterih mestnih uradnikov se odložijo do uveljavljenja nove službene pragmatike.

Kanalizacijske pristojbine mesta Celja so enkratne in redne. Enkratno se plača za priklopitev novega poslopja k mestnemu kanalu 25 D, pri obstoječih zgradbah pa, ako se spoji hišni kanal z novim mestnim 10 D, ako s starim 5 D. Redna pristojbina znaša 1 para na Dinar od 50 Din. mesečne najemnine naprej.

Prvenstvena nogometna tekma med sportnim klubom Celje in celjskim Atletikšportklubom je končala z rezultatom 9:2 v prid Atletikom, ki so igrali z lepo kombinacijo, dočim manjka Sportnemu klubu enotne igre.

Olepšava mesta Celja. Olepševalno društvo je nameravalo nasaditi sporazumno z mestno občino pred hotelom Union in Mestno hranilnico drevored. Pri komisijonelnem ogledu se je pa ugotovilo, da to radi kanalizacije ni mogoče. Nasadile se bodo sedaj gredice pred Unionom. Vršil se bo tudi komisijonelni ogled vseh cest in ulic. Najnujnejša popravila se izvrše letos, drugo pa v prihodnjem proračunskem letu.

Politične vesti.

* **Prvi poskus napredne koncentracije.** V Središču se je v nedeljo 6. tm. vršilo zborovanje delegatov demokratske, samostojne kmetijske in drugih naprednih strank iz celega ormoškega okraja. Zastopane so bile vse župnije. Delegatov je bilo nad 50. Zborovanje je otvoril in vodil v imenu sklicateljev župan g. Lukačič, poročilo je podal g. L. Petovar, ki je s tehtnimi besedami dokazal potrebo naprednega bloka zlasti za ormoški okraj. G. Hočevar je v imenu SKS podprl njegova izvajanja s povdarkom, da hočejo pristaši SKS v ormoškem okraju iti na dnevni red preko onih, ki so proti naprednemu bloku. V imenu načelnika JDS je urednik Spindler podal izjavo, da demokratska stranka pozdravlja vsak korak, ki vodi do poštene kooperacije, če že ne do fuzije naprednih strank. Tudi g. dr. Gosak je kot gost iz ptujskega okraja podpiral izvajanja predgovornikov. Sprejela se je soglasno od g. Petovarja predlagana resolucija:

„Naprednjaki ormoškega okraja izvajajo prepričanje, da je nujno potrebna enotna fronta vseh naprednjakov cele Slovenije. Zaradi tega sklenemo za ormoški okraj, kateri je tu zastopan, da se sestavi iz pristašev obstoječih naprednih strank, poslovni odbor, ki ima takoj vzeti v roke delo za vse gospodarske, kulturne in politične zadeve, priprave vseh volitev v javne zastope in zasigurati enotni nastop naprednjakov."

Izvolil se je začasni poslovni odbor, ki se še naknadno spopolni z zastopniki nekaterih občin. Predsednikom odbora je bil izvoljen g. Lovro Petovar (Ivanjkovci), podpredsednikom župan Fr. Lukačič (Središče), v odbor pa: Iv. Tomažič (Vitan), Mart. Rakuša (Obrež), Janko Grivec (Ormož) kot tajnik, J. Rakuša (Vel. Nedelja), J. Muršič (Vičanci), M. Golenko (Sv. Miklavž), Fr. Hočevar (Središče).

* **Slovaški separatisti v škripcih.** Eden najhujših priganjačev voditelja slovaških separatistov patra Hlinke je bil pater Jehlička, ki posebno na Poljskem agitira proti Češkoslovaški. Proti njemu je naperjena obtožba radi veleizdaje. Delovanje patra Jehličke celo Vatikanu ni bilo več po volji ter mu je sveti oče zagrozil, da ga bo izključil iz cerkve, če se bo še nadalje vmešaval v politiko. Ruženberška banka, ki je s svojim denarjem podpirala Hlinko, je prišla v težkoče. Sedaj pa pater Hlinka milo prosi ravno ono češkoslovaško vlado, katero je vedno napadal, naj pomaga njegovi banki iz težkoč. Klerikalni separatisti so pač povsod enaki.

* **Originalen način pobijanja komunizma v Bolgariji.** Zelo zanimiv način pobijanja namerava uvesti v Bolgariji ministrski predsednik Stambolijskij. Videč, da se proti komunizmu naperjeni zakoni po drugih državah niso predobro obnesli, hoče pobiti komunizem s komunističnimi metodami samimi. Na dnevnem redu prihodnje seje sobranja je na prvem mestu »komunistični« zakon. Ta zakon določa: 1. V vseh krajih Bolgarije, kjer je več kakor 10 komunističnih volilcev in pristašev komunizma, se ustanovi komunistična občina na ta način, da se združi vsa lastnina teh komunistov, nepremičnine in premičnine v eno celoto. 2. Krajevni odbori morajo zapleniti vse premoženje komunistov, tudi vse dohodke iz gospodarstva itd. 3. Vodstvo na ta način ustanovljenih komunističnih občin se izroči posebnemu odboru, katerega tvorijo predstavniki krajevnega sovjeta, zastopnik oblasti in trije zastopniki dotične komunistične občine, katere izvolijo »občani«. Pri volitvah zadnjih treh imajo tudi ženske in otroci glasovalno pravico. 5. Zapleni pa se samo premoženje komunistov, drugi občani pri tem niso prizadeti. 6. Vsi komunistični občani morajo živeti natančno po izdelanih komunističnih pravilih, delati pod nadzorstvom določeno število ur, skupno pripravljati hrano in se hraniti samo z živili iz skupnega skladišča. Vsi, ki pripadajo tej komuni, pa bi si drugod iskali hrane, bodo javno ustreljeni. 7. Za izvršitev tega zakona, ki stopi v veljavo šest mesecev po sprejemu, se izdela poseben pravilnik, ki bo upošteval vse principe in metode komunizma v Bolgariji. Če se bo ta zakon res dosledno izvajal, ni dvoma, da bo v Bolgariji kmalu izmrl komunizem [illegible]

Dnevna kronika.

— **Kralj in kraljica prideta na Bled.** Kakor poročajo iz Beograda, po povratku Nj. Vel. kraljice Marije iz Dalmacije, kralj in kraljica ne odpotujeta v Pariz, kakor so poročali nekateri listi, temveč prideta koncem maja na Bled, kjer ostaneta dalje časa.

— **Notarska imenovanja.** Notar dr. Ivo Šorli je premeščen iz Rogatca v Šmarje pri Jelšah; v Rogatec je imenovan za notarja g. Lavoslav Sevnik.

— **Redukcija uradništva.** Ministrski finančno-gospodarski odbor je na svoji zadnji seji minuli pondeljek razpravljal o redukciji uradništva. Storjen je bil tozadevni sklep, ki se predloži ministrskemu svetu. Redukcijo bi naj po tem predlogu izvršila posebna komisija, ki bi jo tvorili zastopniki finančnega ministrstva, zastopnik ministrstva, v kojega področju se vrši redukcija ter strokovni referenti. Redukcija se bo izvršila na podlagi poročila te komisije.

— **Poljedelski tečaji za vojake.** Ministrstvo za poljedelstvo je sporazumno z vojnim ministrstvom začelo prirejati poljedelske tečaje za vojake. Prvi tak tečaj se je otvoril letos v Beogradu. Drži se pouk iz poljedelstva, živinoreje, in vinogradstva. Taki kurzi se bodo otvorili po vseh garnizijah ter bodo nudili vojakom, zlasti kmečkim sinovom zelo dobrodošel pouk.

— **Nad 1 milijardo dinarjev je radikalska vlada potrošila za časa volitev** brez vsakega odobrenja. Glavna kontrola je pripravila obširen materijal, da vlado obtoži pred narodno skupščino.

— **Ustanovitev pomorske vojne akademije.** Te dni je kralj podpisal uredbo o pomorski vojni akademiji, ki bo podrejena direktno vojnemu ministrstvu. Na tej akademiji se bodo izobraževali dovršeni maturanti za pomorske častnike.

— **Zagrebška hrvaščina.** Hrvatski listi se često zgražajo nad srbščino, ki uporablja toliko nepotrebnih tujk, te dni pa nam je prišel v roke letak »Skladišta graf. potrebština Fr. Repina, Zagreb, Petrinjska ulica broj 59«, ki je klasična primera jezikovnega nestvora. Letak je sestavljen takole: Novo! Litografische Steindruck-Handpresse format 50-70 sa kompletnim priborom i 2 kamena jeftino za prodati! Slova Römisch obični, poludebeli, kursiv i uski blok. Cirilica. Visina normalna. Latinica, itd. Na drugi strani pa najdemo med raznimi predmeti tudi: 1 ladica sa leistni, 1 ormar za Einfassung, itd. Da ni te »mirotvorne« in »čovječanske« firme sram pošiljati jugoslovenskim tiskarnam take jezikovne spake. Morda pa je to prvi dokaz večne Radićeve zvestobe »pametnemu nemškemu narodu«?

— **Nemški Schulverein** je upeljal zopet veliko zbirko za ustanovitev novih ponemčevalnic v slovenskih krajih Avstrije ter za podpiranje obmejnih šol. Jeseni je postavil novo šolo na Ljubeljih, pripravlja zgradbo nove šole v Soboti itd. Schulverein je torej pridno na delu, naša šolska družba pa vsled zaspanosti našega občinstva ne bo mogla niti vzdržati najvažnejše obmejne šole.

— **Vojaški grobovi v Judenburgu in pri nas.** Kar milo se mi je storilo, ko sem čital po vseh listih, da so grobovi v Judenburgu pokopanih »Janezov« skrbno negovani in da posvečajo Judenburžani posebno pažnjo našim žrtvam, prenesli so jih že na cerkveno pokopališče in okrasili njihove grobove. Gotovo je ta vest velika tolažba vsem onim, ki imajo med žrtvami kake svojce. — Kako pa je pri nas z vojaškimi grobovi? Ali morejo tudi ti biti v tolažbo onim, ki jih obiskujejo in potočijo na njih solzo spomina za bratom in ženinom, očetom in možem? Lepo bi bilo, da se tudi pri nas pobrigamo malo več za te grobove. Če že noče ali ne more vojaška oblast, naj vzame mestna uprava inicijativo; če že imamo toliko karitativnih društev, še bomo prenesli nove malenkostne žrtve v zavesti, da storimo dobro delo in da nas ne bo treba biti sram pred svetom in pred Judenburgom.

St.

— **Knjige dokumentov.** Pred par dnevi je omenil Dr. I. L(ah) v »Jutrovem« podlistku: otroci-mučeniki, da izdaja F. Ždarsky v Nuslih pri Pragi zbirko »knjige dokumentov«. Gotovo je to zelo dobra misel, saj bodo tako zbrani spomini na leta grozote in čini osvobojenja. In pri nas? Razven Jelenčeve knjige imamo vse raztresene po raznih političnih li-

stih in vse ima le enodnevno vrednost. In koliko jih je pri nas, ki bi nam vedeli podati zelo važne slike iz internacije, z bojnih poljan, s tujine in dobrovoljskih legij, da ne omenjam jasne in celotne študije o delovanju Jugoslovanskega odbora in njegovih reprezentantov; pa iz dobe po prevratu: dogodke neposredno po razsulu v Ljubljani, v Trstu in Gorici, zavzetje Maribora, delovanje Narodnih svetov. — Naj osnuje kako založništvo ali kaka korporacija tako zbirko, ki bi šla med narod in opravila veliko kulturno-nacijonalno delo. — Dr. P. St.

— **Od naših vrlih gospodinj** je odvisno, da se pri nas uporablja domači izdelek, kakor so »Pekatete«. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

— **Planinske znake** ima v zalogi odsek amater-fotografov SPD v Mariboru.

— **Boj med dvemi vasmi.** Med vasmi Vučevico in Kambelovcem v okolici Splita se vleče že nad 30 let pravda radi nekega gozda, a katerega si lastijo Kambelovčani pravico služnosti. V teh 30 letih je bilo razbitih že nešteto glav pri prepirih med Vučevičani in Kambelovčani. Dne 29. aprila so imenovali Vučevičani svoje nove gozdarje, ki so navalili s puškami na Kambelovčane, ko so ti delali na polju. Streljali so nanje in bilo bi gotovo nekaj mrtvih, da se niso Kambelovčani poskrili. Ubit pa je bil 1 konj, 1 vol, 2 konja pa sta težko ranjena.

— **Poskus posilstva v vlaku.** Dne 30. aprila se je vozil z vlakom iz Sarajeva v Brod sarajevski trgovec Izak A. Altarac. V istem vagonu se je vozila 14-letna Ešrefa Kalat, muslimanka iz Sarajeva. Tekom vožnje jo je izmamil na hodnik vagona in ji počel izkazovati sumljive »ljubeznjivosti« v namenu, da jo posili. Mala se je komaj ubranila nasilneža, ki je bil pri izstopu iz vlaka aretiran in odveden na policijo. Mož je sicer tajil, vendar je dekle pri konfrontaciji odločno trdilo, da jo je hotel posiliti. Zaslišane bodo priče, dotlej pa si bo Altarac hladil vročo ljubezen v zaporu.

— **Parada nemške vojske pred Hindenburgom.** Berlinski »Vorwärts« poroča, da se je v neki vojašnici v berlinskem predmestju vršila v nedeljo parada nemške vojske pred Hindenburgom.

— **Ekscesarica Cita pobegnila iz Španije.** V noči na 4. maja je dobila budimpeštanska policija obvestilo, da je bivša cesarica Cita s sinom Otonom in še enim otrokom v spremstvu dvorne dame prešla v avtomobilu špansko mejo s potvorjenim potnim listom na ime Julija König. Ima namen priti v Budimpešto, kjer je v palači nekega aristokrata za njo pripravljeno stanovanje. Kje je sedaj na potu, preiskava ni mogla dognati. Gotovo je samo, da Cita ni več na Španskem.

Dopisi.

Šmartno pri Celju. Tu je 8. tm. po kratki težki bolezni umrl nadučitelj g. Ivan Kvas, star 50 let. Bil je odločen narodnjak in napredjnjak in vzoren učitelj. Pogreb je v četrtek 10. tm. Bodi vrlemu možu blag spomin!

Iz Savinjske doline smo prejeli: Pred nekaj dnevi se je vozil z avtomobilom po naših krajih mladenič, ki se je predstavljal za sina mariborskega trgovca Kifmanna. Namen njegovega potovanja je bil »Einführung der Firma »Luna« in Maribor«. Ta mladenič se je vedel pri trgovcih silno vsiljivo, trdovratno pa ni hotel razumeti jugoslovenskega jezika, ter se je ostentativno posluževal samo švabščine. Zavedni trgovci so mu seveda povsod pokazali vrata ter priporočamo tudi drugim trg. tovarišem imenovano »Galanterie-Firmo«; njenega potnika pa naj vsak sprejme tako, da se mu na široko odpro vrata, ki vodijo na cesto. — Trgovec iz dežele.

JDS.

TAJNIŠTVO DEMOKRATSKE STRANKE V MARIBORU za oblastno organizacijo stranke in za Maribor je odslej stalno v Cankarjevi ul. št. 1, pritličnо. Tam so tudi klubski lokali za seje strankinih organizacij in za sestanke strankinih pristašev. Tam naj oddajejo člani stranke vse svoje želje, zadeve, prošnje itd. Tam so na vpogled volilni imeniki za Maribor. Uradne ure so od 8.—12. ure dopold. ter od 16.—18. ure popoldne.

Tajništvo demokratske stranke v Mariboru ima telefonsko štev. 337.

—□—

Ustanovni občni zbor krajevne organizacije JDS v Ceršaku, ki se je vršil v nedeljo dne 6. tm., je pokazal, da je ravno med obmejnim prebivalstvom, ki trpi vsled šikan klerikalnih činiteljev, prodrla treznost in uvidevnost. Mnogoštevilni poset ustanovnega občnega zbora, vsestransko in intenzivno zanimanje za program JDS, kakor tudi delavni možje, ki so prevzeli vodstvo te mladike trdnega demokratskega drevesa, nam jamči, da so množice prišle do spoznanja, da so spoznale klerikalne in socijalistične demagoge. — Po jedrnatem nagovoru pozneje izvoljenega predsednika, ki je živo naslikal obupni položaj, v katerega je zašel naš narod vsled klerikalne hujskarije in sedanjega pobratimstva z radikali, je strankin delegat podrobno razložil program in organizacijski red. Izvoljen je bil za predsednika Karlo Herzog, za podpredsednika Dominik Reisman, za tajnika Robert Krautberger, za blagajnika Janez Dreisiebner, za strankinega delegata Alojzij Kaube; za odbornike pa Ferk Karol, Janžek Franc, Pfiffer Amalija in Krebs Marija, — Potem se je razpravljalo o gospodarskem in socijalnem ter kulturnem položaju krajev, ki spadajo v delokrog krajevne organizacije. — Želimo mladi organizaciji, ki ima toliko volje do dela in toliko delavoljnh in delazmožnih ljudi, kar najboljši uspeh. —

Občni zbor krajevne organizacije JDS v Ivanjkovcih, ki obsega občine Runeč, Lahonci, Veličane, Mihalovci, Žerovinci in del Brebrovnika, se je vršil v soboto 5. tm. zvečer ob veliki udeležbi kmetovalcev, kmečkih sinov in delavcev. Reči moramo, da je lahko ta naša podeželska organizacija vzgled marsikateri po trgih in mestih glede strankarske zavednosti, odločnosti in disciplinarnosti pristašev. Poročilo o pretečenem delovanju organizacije je podal njen predsednik g. Petovar. Strankin oblastni tajnik je podal sliko političnega položaja in orisal v velikih potezah naloge naših organizacij zlasti v delu na kulturnem in gospodarskem polju. Razvila se je živahna debata, ki se je v glavnem sukala okoli gospodarskih vprašanj. V novi odbor organizacije so bili nato izvoljeni: Lovro Petovar, pos. v Ivanjkovcih kot predsednik, Stanko Simonič, pos v Svetinjah kot namestnik, v odbor pa: g. Tretjak, pos. v Lahoncih, Al. Rajh, pos. v Veličanah, Ivan Vertoh, naduč. na Runčah, Franc Zemljič, pos. sin v Žerovincih, Mat. Lenarčič, viničar v Stanovnem, Simon Dobernik, učitelj v Svetinjah, Al. Zavratnik, pos. v Svetinjah, Vinko Polak, pos. v Ivanjkovcih, Anton Lah, vin. sin v Stanovnem, Jakob Lah, pos. sin v Brebrovniku. Za strankinega delegata je bil določen g. Lovro Petovar. Med velikim navdušenjem zborovalcev in na veliko jezo par špijonov, ki so vohali krog voglov hiše, se je zborovanje končalo.

Okrajni sestanek JDS v Šmarju pri Jelšah se vrši v četrtek 10. tm. ob 2. uri pop. za rogaški, šmarški in kozjanski okraj.

Občni zbor kraj. organizacije JDS v Šmarju pri Jelšah se vrši v četrtek dne 10. tm. pop.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od ½10.—½11. ure in ob četrtkih od 18.—½20. ure

mladin. oddelek ob sobotah od 18—19. ure

Tedenski pregled

za naročnike »Narodnega lista«.

Petek, 4. maja: Včeraj se je vršila po sestavi nove vlade prva seja narodne skupščine, ki je pokazala, da klerikalci in muslimani tiče pod enim klobukom s Pašićem. Seja je bila zelo burna, tako da jo je moral predsednik prekiniti. Pri volitvah verifikacijskega odbora so dobili demokratje 5 članov, radikalci 11, klerikalci 2 in muslimani 1 člana. Dr. Korošec, ki stoji popolnoma pod komando Radića, na njegovo povelje podpira radikalno vlado, tako, da so v opoziciji res samo demokratje. Demokratski poslaniški klub je imel sejo, na kateri je razpravljal o nadaljnji taktiki. O razvoju krize bo izdal klub poseben komunike.

Sobota, 5. maja: Narodna skupščina je odgodena, dokler verifikacijski odbor ne dovrši svojega dela. Večina poslancev je odšla domov. — Vlada pripravlja uradniška zakon, ki ga hoče prikrojiti tako, da bo lahko pometala z uradništvom, kakor se ji bo zljubilo. Naperjen je predvsem proti demokratom, katere hoče odstraniti od vplivnih mest. — Nemške ponudbe glede ureditve reparacij je Francija odklonila kot nesprejemljive.

Nedelja, 6. maja: Radić je z rešitvijo krize zelo zadovoljen. Dr. Korošec je pooblaščen, da vodi v njegovem imenu nadaljnja pogajanja z radikalci. Govori se, da si prizadeva dr. Korošec preiti iz navidezne opozicije v vlado. Nič več ne govori o obljubljeni avtonomiji in kmalu se bo pokazalo, da je bil ves krik o samostojnosti Slovenije samo volilna vaba in manever, ki naj bi dr. Korošcu zopet pripomogel do ministrskega stolčka, po katerem se klerikalcem najbolj toži.

Pondeljek, 7. maja: Verifikacijski odbor je v radikalno-klerikalni slogi potrdil vse radikalne, klerikalne in muslimanske mandate kljub vsem označenim opravičenim pritožbam. Na vse mogoče načine skušajo oškrniti demokratom kak mandat, da bi zmanjšali njih moč, ker se boje ostre opozicije, ki so jo napovedali demokrati. —

Torek, 8. maja: Danes je razpravljal verifikacijski odbor o volitvah v Sloveniji. Pritožbe demokratskega kluba glede terorja radikalcev in mahinacij v Prekmurju so bile zavrnjene, ker se radikalci boje, da bi klerikalci izgubili kak mandat. V Beogradu so se pričele priprave za prehod klerikalcev v vlado.

Socijalna politika.

Nekaj sprememb v pravilniku o stanovanjih.

»Službene Novine« od 3. tm. obelodanjajo predpise ministra socijalne politike o izpremembah nekaterih stavkov stanovanjskega pravilnika. Glavne izpremembe so: Na koncu čl. 9, ki govori o zidanju bank, katere nimajo lastnih hiš, se doda nov stavek, ki slove: »V izjemno težkih slučajih, in z ozirom na denarno krizo in težkoče v dobavi potrebnih kreditov more minister soc. politike gornji rok (eno leto dni) za zgradbo novih hiš podaljšati po svobodni oceni, jemaje v obzir stvarne težave prizadetih, ki do dne razglašenja tega pravilnika niso mogli pričeti z zgradbami. A tudi v tem slučaju ima stanovanjska oblast pravico razpolaganja s stanovanji v smislu predhodnega stavka.« Na koncu čl. 14. se doda nova odredba ki slove: »Stanovanje premeščenega uradnika se ne smatra za izpraznjeno dotlej, dokler premeščeni uradnik ne dobi primernega stanovanja v novem kraju, kamor je premeščen. Premeščeni uradnik mora vložiti prijavo za stanovanje v novem kraju in o tem predložiti izkaz stanovanjski oblasti kraja, iz katerega je premeščen. Ako je dobil v novem kraju stanovanje, je dolžna dotična stanovanjska oblast o tem obvestiti stanovanjsko oblast v kraju prejšnjega službovanja. Nihče ne sme istočasno imeti dveh stanovanj ne kot lastnik ne kot najemnik. Izvzete so samo osebe, ki potrebujejo stanovanja v dveh krajih z ozirom na posle širokega javnega interesa. Zamena stanovanj je dovoljena najemnikom, ako soglaša tudi hišni lastnik, a se mora o tem tekom 8 dni obvestiti tudi pristojna stanovanjska oblast. Za zameno stanovanj, kjer hišni lastnik ne soglaša, je potrebno odobrenje stanovanjske oblasti po zaslišanju lastnikov, ki imajo pravico pritožbe na stanovanjsko sodišče.« Čl. 16 se v osmem stavku doda odstavek, ki slove: »V slučajih, kjer obstoje pismene pogodbe o višini najemnine, sklenjene po razglasitvi stanovanjskega zakona (28. febr. 1922), ki obsegajo tudi čas po 1. jan. 1923, se ne more zahtevati revizija najemnine za čas, dokler pogodba traja, razun za slučaj spremembe stvarnih in osebnih odnošajev.« Koncem tega člena se doda: »Ako se lastnik in najemnik ne sporazumeta o višini najemnine, je najemnik dolžan do končanja spora pred sodiščem plačati dozdajno najemnino, in se od sodišča določena najemnina računa od 1. dne naslednjega meseca po onem, ko je bila predložena prošnja za določitev najemnine. Ako lastnik noče sprejeti najemnine, jo založi najemnik pri sodišču, ki so pristojni za sprejemanje depozitov po splošnih zakonskih predpisih.« Čl. 17 se spremeni in slove: »Stanovanjska oblast naznači v sklepu o dodelitvi stanovanja, da se najemnik o višini najemnine sporazume z lastnikom, v nasprotnem slučaju pa da tekom meseca dni po vselitvi zahteva od stanovanjskega sodišča določitev najemnine. Tako določena najemnina velja od vselitve najemnikove naprej. Dokler sodišče ne določi višine najemnine, mora najemnik začasno deponirati mesečno najemnino pri pristojnih oblastih in sicer v oni višini, kakor jo je ponudil lastniku.«

Naša morska obal od 600 km je brez obrambe! Snujmo „Jadransko Stražo"!

Izpred sodišča.

Maribor, 5. maja.

Z vozno ročico po glavi.

Dne 24. februarja je obhajal posestnik Matija Has v Spodnjem Jakobskem dolu, okraj Maribor, svoj god. Na predvečer sta mu prišla dva godca gost k godu. Z godcema je prišel tudi viničarski sin Alojz Mezgec, ki je bil že precej pijan. Pri Hasu, ki je vse tri pogostil, pa se je napil še huje. Ne da bi bil povabljen, je prišel k Hasu tudi 18letni posestniški sin Franc Lorber iz Partinja še z drugimi svojimi tovariši in vprašal gospodarja Hasa, če sme iti v hišo, česar mu pa ta ni dovoli. Ko se je Lorber nato odstranil, je nastal med pijanim Mezgecom in pa Lorberjem ter njegovo družbo prepir. Mezgec je pograbil neki drog in udaril s njim Vudlerja po čelu ter zadel tudi Lorberja po levi roki. Slednjega je to tako razjezilo, da je skočil k v bližini stoječemu vozu, pograbil ročico in lopnil s njo svojega nasprotnika s tako silo dvakrat po glavi, da je padel v nezavest. Dobil je nalom lobanjske kosti in pretresanje možganov. Lorber, ki svoje dejanje prizna, je bil pred okrožnim sodiščem obsojen na 4 mesece težke ječe, Mezgec pa se bo radi prestopka lahke telesne poškodbe pred okrajnim sodiščem zagovarjal.

Tatvine v Mariboru in na Teznu.

17-letni Ivan Shweighofer in 17-letni Karl Gačnik, oba delavca v Mariboru, ki sta bila vsak že večkrat radi tatvine predkaznovana, sta meseca marca z nekega kolesa v veži neke hiše na Slomškovem trgu v Mariboru ukradla zračno sesalko za kolo. Dne 4. aprila pa sta vdrla v stanovanje Alojza Mandla na Teznu ter odnesla tri srebrne in eno železno moško uro, dve double verižici, par čevljev, 16 gramofonskih plošč, zlati poročni prstan, 6 kg prekajenega svinjskega mesa, nekaj klobas, par nogavic in nahrbtnik. Nezakonska mati Gačnika 37letna delavka Neža Klaneček, — pa je ukradene stvari razprodajala in meso uživala. Sodišče je obsodilo Schweighoferja in Gačnika radi hudodelstva tatvine vsakega na 1 leto težke ječe, Klanečekovo pa radi prestopka udeležbe pri tatvini na 4 mesece strogega zapora.

Tatinski kurjač.

38letni kurjač Jakob Podgoršek v Studencih pri Mariboru, ki je že 12krat predkaznovan, je bil dne 14. novembra 1918 popoldan na obisku pri Genovefi Žirovnik v Mariboru. Pri tej priliki je vzel pri odhodu na mizi se nahajajočo uro, ki jo je nekaj dni pozneje prodal za 50 K. V noči na 18. decembra 1918. pa je v družbi dveh drugih tatov iz hleva Terezije Hrabovšek na Teznu ukradel kravo, ki so jo še isto noč prodali mesarju Nendlu v Studencih za 600 K. Izkupiček so si tatovi med seboj razdelili. Podgoršek je bil obsojen na 8 mesecev težke ječe.

—□—

Mariborske vesti.

Maribor, 9. maja 1923.

m **Smrtna kosa.** Dne 8. maja je po dolgi mučni bolezni umrl carinik gospod Srečko Serajnik v 38. letu svoje starosti.

m **Stanković, pjevačka družina iz Beograda,** ki priredi v torek, dne 15. t. m. v Mariboru koncert, je najboljše srbsko pevsko društvo. Ta družina se je osnovala leta 1881 v Belgradu v slavo prvega srpskega skladatelja Kornelija Stankovića, rojenega 18. avgusta 1831 v Budimu, umrlega 3. avgusta 1865 v Budimu. Ta prvi in duhoviti skladatelj je ustvaril iz narodnih virov narodno cerkveno muziko. Družina je bila v tistih letih edina, ki je dajala srbski muziki zdrav, narodni pravec in je vživala največji ugled. Ni čuda, da je leta 1889 arhibiskup Mraović, metropolit Srbije, tej družini zapustil svoje premoženje, ki se naj uporabi za nego in izvreševanje dobrega cerkvenega petja. Zastavo je družini podaril leta 1910 nadzornik gimnazije Živojin Simić, ki je bil tudi predsednik družine. Ob priliki 30letnice obstoja je bila družina odlikovana z redom sv. Save V. razreda. Leta 1911 je družina osnovala svojo glasbeno šolo. Leta 1891 je družina osnovala svoj lastni dom v ulici Miloša Velikega. V letih 1914—18 je bil dom zaseden in oplenjen od avstrijske vojske in Zastava odnešena. Ko je srbska vojska l. 1918 ukorakala v Beograd, je takratni prestolonaslednik Aleksander v svojo zaščito sprejel to društvo. Leta 1922 je pa naš kralj izjavil, da je tudi nadalje zaščitnik društva in ga je odlikoval vsled velikih zaslug z redom sv. Save III. razreda.

m **Tovarna filmov v Mariboru.** Kakor poroča »Slov. Narod«, namerava lastnik ptujskega kina g. Mihael Murko osnovati filmsko industrijo v Sloveniji v Celju ali Mariboru pod imenom »Monopol film zavod Triglav« in sicer s slovenskim in srbohrvatskim besedilom. Ker je Maribor po svoji legi naravnost ustvarjen za industrijo, se bo skoraj gotovo tudi ta tovarna zgradila v Mariboru, dasi jo z ozirom na v Mariboru občutno stanovanjsko bedo tudi brez nevošljivosti lahko prepustimo Celju ali Ptuju.

m **Predavanje.** V pondeljek dne 14. t. m. ob pol 8. uri zvečer predava v mali kazinski dvorani g. inž. J. Kukovec o R. Tagorjevi kritiki evropske civilizacije, zlasti nacionalizma. S tem predavanjem se zaključi sezija predavanj o osebi in delih indijskega pesnika in filozofa Rabindranata Tagore (Takurja).

m **Ljudska knjižnica** bo v četrtek 10. tm. odprta dopoldne od pol 10. do pol 11. ure, torej ne zvečer.

m **Izlet akcijske čete Orjune v Kamnik.** Jutri v četrtek 10. tm. popoldan se vrši izlet akcijske čete Orjune v Kamnik. Zbirališče ob 14. uri na Vodnikovem trgu.

m **Glasbena Matica v Mariboru.** Vodstvo pevskega zbora Glasbene Matice nam poroča, da priredi letošnji pomladanski koncert nepreklicno dne 2. junija t. l. Zbor nastopi prvikrat pod vodstvom g. ravnatelja Topiča. Natančnejše podrobnosti o tej prireditvi poročamo prihodnjič.

m **Danes in jutri** bo pobirala mladina v prid mariborskemu Ljudskemu odru prostovoljne prispevke s prodajo listkov in cvetic. Prepričani smo, da bo mariborsko občinstvo v vsakem oziru podpiralo nabiratelje in z dobrotno roko pripomoglo Ljudskemu odru do lepše bodočnosti. Akcijo moremo samo priporočati z željo, da obrodi Ljudskemu odru obilo uspehov.

m **Gospodične,** ki jim dopušča čas, prosimo, da podpirajo danes in jutri delo Ljudskega odra in se v ta namen prijavijo v pisarni odra v Kazini (uradniška obednica).

m **»Jadran«,** društvo beguncev iz Jugoslavije, naznanja vsem članom, da se vrši letni občni zbor v pondeljek dne 14. tm. ob 20. uri v Kmečki sobi Narodnega doma s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora, 2. Volitev novega odbora, 3. Slučajnosti. Ker je ta občni zbor velike važnosti, prosimo, da se ga vsi člani polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

m **Najlepše romane** in druge raznovrstne knjige iz svetovnega slovstva v vseh jezikih izposojuje proti neznatni izposojnini »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu. Knjižnica kupi takoj po izidu vsako novo slovensko knjigo.

m **Kavarna v mestnem parku.** Vsak dan pri lepem vremenu do 24. ure zvečer koncert. Domače pecivo in sladoled.

m **Izgubile so se gosli** z lokom na poti iz Pobrežja v barake. Pošten najditelj se prosi, da jih odda v baraki VIII. b soba 8.

m **Velika tatvina v Balkanski banki v Zagrebu. — Tat prijet v Mariboru.** V ponedeljek je bila v podružnici Balkanske banke v Zagrebu izvršena velika tatvina, ki je zbudila v vseh bančnih krogih veliko senzacijo. Kakor navadno, je prišel sluga bančnega podjetja R. Sever dd. v Zagrebu menjati devize. Blagajnik je že znanemu slugi Štefanu Mateku izplačal 232.000 Din. v tisočdinarskih bankovcih, 200.555 dinarjev pa v stodinarskih bankovcih. Sluga je naprej prešteł tisočdinarske bankovce ter jih na to spravil v svojo torbico, ki jo je pustil ležati na mizi poleg sebe. Ko je prešteł tudi stodinarske bankovce, je opazil, da mu je med tem izginil zavoj s tisočdinarskimi bankovci. Obvestil je o tem takoj bančno osobje, zaprl vsa vrata ter dal poklicati policijo, ki pa kljub vsem telesnim preiskavam ni mogla najti ukradenega denarja. Očividci so pripovedovali, da se je med tem, ko je Matek Štel denar, sukal krog njega mlad človek, ki je takoj nato izginil. Policija je nadaljevala poizvedovanja v tej smeri in ne zaman. Mariborska obmejna policija je še istega dne ustavila na mariborskem kolodvoru nekega Egona Hirscha, ki je sumljiv, da je bil udeležen pri tej tatvini. Njegove potne listine niso v najboljšem redu. Pri njem so našli večje množine češkoslovaškega, avstrijskega in nemškega denarja, o katerem ne ve povedati, kje ga je dobil ali zaslužil. Iz Zagreba je prišel detektiv, ki ga bo odvedel v Zagreb, da se dožene, če je bil on v tem času v banki in če ni li on tisti, ki ga opisujejo očividci.

m **Kavarna v mestnem parku.** Danes predpoldanski koncert od pol 11. do pol 1. ure, v slučaju, da ne svira v parku vojaška godba. —

m **Obrtno gibanje v Mariboru.** V aprilu izdane obrtne pravice. Hinko Čopič, izdelovanje karbon- in indigopapirja ter barvnih trakov, Vrbanova ul. 12; Franc Žnidarič, krojač, Tržaška cesta 63; Tvrdka »Lavrič in Ko.«, trgovina z deželnimi pridelki na debelo, Gregorčičeva ul. 22; Marjeta Pirc, branjarija, Koroška cesta 90; Ana Pem, sejmarstvo s semeni, Koroška cesta 95; Ernestina Gantar, šivilja, Tattenbachova ul. 20; Ivan Antolič, gostilna, Mlinska ul. 15; Rudolf Sabukošek, izdelovanje kemičnih predmetov, Miklošičeva ulica 2; Ljudmila Lorger, modistinja, Pod mostom št. 16; Ivana Dolinar, sejmarstvo s sadjem, Orožnova ul. 17; Petar Matašič, anončna pisarna, zavoda za plakatiranje in podjetje za prirejanje koncertov, Koroščeva ul. 43; Olga Potočnik, trgovina z glasbili, Meljska cesta 31; Franc Harter, agentura s kožami in suhimi črevami Trstenjakova 16 — V aprilu izbrisane obrtne pravice. Franc Čuček, branjarija, Koroška c. 90; Ivana Dolinar, trgovina s sadjem Glavni trg.

m **Najdeni predmeti.** Od 16. do 30. aprila 1923 so bili oddani pri kralj. policijskem komisarijatu v Mariboru sledeči predmeti kot najdeni in se zamorejo od zgubiteljev dvigniti. Črna usnjata denarnica, vsebujoč manjšo svoto denarja. Več komadov bankovcev po 10 Din. Črna platnena listnica, vsebujoč manjšo svoto denarja. 1 poročni prstan, 1 prstan z rudečim kamnom in dva koščka zlatenine, rujava usnjata ženska ročna torbica, moška čepica, moški dežnik, vreča vsebujoč konjske opreme in električni likalnik.

m **Zgubljeni predmeti.** Od 16. do 30. aprila 1923 so bili priglašeni pri kr. polic. komisarijatu v Mariboru sledeči predmeti kot zgubljeni: Zlata 6 ali 8 oglata ženska zapestna ura z zlato verižico. Zlata zaponka (broša) ovalne oblike. Ženski dežnik iz satena. Črna usnjata denarnica vsebujoč 132.50 Din. Zlata zapestnica. Rujava usnjata denarnica vsebujoč približno 1000 Din. Zajček v obliki otroče igrače v naravni velikosti. Rudeča usnjata listnica vsebujoč približno 500 Din. Črna usnjata denarnica vsebujoč približno 225 Din. Bankovec za 100 Din. Pismena kuverta vsebujoč 215 Din. Železničarska legitimacija glaseča se na ime Marija Brlek. Črna usnjata denarnica vsebujoč 150 Din. Diamantna broša.

Narodno gledališče

Repertoire:

Sreda, 9. maja zaprto.

Četrtek 10. maja: Škrjančkov gaj, izv. (kuponi).

Petek, 11. maja zaprto.

Sobota, 12. maja: Zvesti tovariš (Der gute Kamerad) izv. ab. premijera.

Nedelja, 13. maja: Zvesti tovariš, izv.

—□—

Začetek predstav. Ponovno javljamo, da se vrše vse predstave od sedaj naprej ob 20. in ne več ob 19½. Samo »Ubijač« bo še ob 19½. Vse ostale predstave pa ob 20. uri.

»Škrjančkov gaj«. Jutri v četrtek se ponovno vprizori priljubljena opereta »Škrjančkov gaj«, ki je dosegla pri vseh dosedanjih uprizoritvah zelo lep uspeh. Predstava se vrši za izv. ab in kupone.

»Zvesti tovariš«. V soboto 12. maja se pripravlja znamenita Kalmanova opereta »Zvest tovariš (»Der gute Kamerad«). Kalman spada poleg Leharja in Falla med najboljše in najresnejše komponiste današnje dobe. Kalman je napisal danes toliko popularno opereto Bajadera, a posebno se je proslavil z opereto »Čardaška kneginja« (Csardasfürstin«). Opereta »Zvesti tovariš« je baš sedaj po vojnem času eno najaktualnejših operetnih glasbenih del. Marsikdo bo v tej opereti zazrl nebroj spominov. Vsebina je lepo resna, polna nežnih čustev, materinske in sestrinske ljubezni, mestoma pa je prepletena z zdravim kmetijskim humorjem. Glavno žensko partijo bo pela gdč. Šusterjeva, glavno moško partijo pa g. Janko. Subretska partija je v rokah gdč. Savinove; komične partije imajo pa gdč. Petkova, g. Rasberger in g. Harastovič. Opereto je naštudiral in dirigira g. kapelnik Vogrič. Režiser g. Pavel Rasberger.

Kultura in umetnost

x **»Jadranka«.** Izšla je 5. številka III. letnika tega družinskega glasila, ki izhaja v Trstu. Vsebina: Naša zanemarjena mladina. — Pomladna (pesem). — Moj stric (črtica). — Stara pesem. — Mrtvo mesto Pompej. — Vesna (pesem). — Pokošen svet (črtica). — Grinte (črtica). — O narodni cerkvi. — Utrinek. — Uskrsnuće (pesem). — Ko tiha noč (pesem). — Drobtine. —

x **»Narodno Bogatstvo«.** Primili smo 2. broj ovoga privrednoga lista za promicanje industrijske, agrarne i šumske proizvodnje s ovim sadržanjem: Dr. N—l. Zagreb: Industrija, trgovina i država. — Kongres internacionalne trgovačke komore u Rimu. — Madjarević-Prag: Kapitalizam i komunizam s osobitim obzirom na postojeće socijalne probleme. — Hrvatsko-slavonska zemaljska hipotekarna banka, Zagreb. — Inž. Janko Medzny: Zastoj u rudarstvu. — Zagrebački zbor. — Naša šumska politika i agrarna reforma. — Djelomični rudarski štrajk u Zagorju. — Nestašica zarade medju zagrebačkim odvjetnicima. — Bankovna kriza u Čehoslovačkoj. Amerika i pitanje petroleja. — Panamerikanska konferencija. — Književni prikazi: Dr. Milan Todorović, Madjunarodna trgovina i trgovinska politika. Dr. Gjuro Nenadić: Računanje vrijednosti šuma i šumska statistika. List izlazi 2 put mjesečno. Preporučujemo ga pažnji naših privrednih krugova.

x **»Meja«.** V Zagrebu v Juršičevi ul. 16 izhaja kmetijsko-industrijsko-trgovska revija »Meja« z bogato vsebino. Sprejeli smo 7. in 8. štev., ki vsebujeta: št. 7.: A. Hribar: Evolucija jugoslov. misli. — Inž. Grujić: Kakvu važnost ima agrokemijska kontrola zemlje za praktičnog zemljoradnika? — A. Hribar: Konstrukcija i rad brez mašine. — M. Urbani: O našoj poljoprivrednoj industriji. — Dr. V. Mandekić: Ekonomske prilike v Hrv. Primorju. — Lj. Tejkal: Gospodarske prilike v Slovačkoj. — A. Hribar: Kolonat ili težaština. — Sejte u redove! — Bilješke. — Razne vijesti. — Književnost. — Št. 8.: A. Hribar: Ponajprije revizija mentaliteta. — Stevan Nikifović: »Vilovićeva rušnica. — Jos. Bukša: Argentinsko marvogojstvo. — A. Hribar: Belje itd. — Revija je pisana v cirilici in latinici.

Podpirajte Jug. Matico!

Sokolstvo.

o **Marib. Sokolska župa** ima v četrtek, 10. t. m., z začetkom ob ½10. uri dopoldne v kmetski sobi Nar. doma ustanovni sestanek svojega po intencijah zavezne skupščine v Beogradu razširjenega kult.-prosvetnega odseka. Vabila za sestanek so razposlana. Vendar prosim brate, ki se zanimajo za stvar in ki bi hoteli eventuelno priskočiti odseku na pomoč s kakim predavanjem v področju naše župe, da se tega sestanka vdeležijo, dasi morda vabila niso dobili. Obenem prosim vsakega vdeleženca, da prinese s seboj že naslov predavanja, ki bi ga bil pripravljen prevzeti. Kdor pa se sestanka ne bi mogel vdeležiti, a bi vendar hotel sodelovati, naj blagovoli naznaniti še tekom tekočega tedna po dopisnici naslov svojega predavanja na adreso »Sokolska župa v Mariboru«. — Načelnik kult.-prosv. odseka M. S. Ž. Kovačić.

o **Predavanje.** Sokol priredi predavanje v soboto 12. t. m. ob 20.30 v mali dvorani Nar. doma. Predava br. Teply. Tema: »O živih silah narodnega edinstva«. Predavanje obeta biti zelo zanimivo. — Bratje in sestre, udeležite se ga polnoštevilno; zlasti vabimo dijaštvo. Zdravo!

o **Odbor sokolskega društva v Mariboru** naznanja sledeče priredbe: Dne 13. maja pešizlet v Selnico ob Dravi. Zbirališče točno ob 13. uri v Narodnem domu. V torek 15. tm. sprejem pevskega društva »Stanković« iz Beograda, 19. tm. sprejem češkoslovaške jugosl. Lige iz Bratislave. Vseh teh priredb se vdeleži članstvo v civilnih oblekah z sokolskim znakom. Dne 5. avgusta izlet z javno telovadbo v Pesnico, na kar se prijateljska društva opozarjajo s prošnjo, da blagovolijo ta dan vpoštevati pri določanju svojih priredb.

o **Odsek za zgradbo Sokolskega doma v Mariboru** ima v petek dne 18. maja ob 8. uri zvečer v Grajski kleti izredno sejo katere naj se vsi člani zanesljivo udeleže. Na dnevnem redu je več važnih točk. Zdravo! Predsednik.

Sport.

: **Prvenstvena tekma ISSK Maribor: SK Svoboda, Maribor** se vrši na praznik, dne 10. tm. ob 17. uri popoldne na igrišču Maribora v Ljudskem vrtu. — Kapetan Glaser.

: **POLNP.** Prvenstvene tekme v četrtek, 10. maja na prostoru Maribora: Ob 15. uri Rapid—Ptuj, sodnik g. Nemec; ob 17. uri Maribor—Svoboda, — sodnik g. Frankl. Blagajno ima Rapid. — Služba g. Honomichl. — V nedeljo 13. maja na prostoru Maribora: Ob 16. uri Rapid —Svoboda, sodnik g. Nemec. — Blagajno ima Rapid. — Služba g. Frankl.

: **Kolesarsko dirko** priredi dne 27. maja kolesarski klub »Edelweis«. Dirka se vrši na državni cesti Maribor — km 109 pri Slovenski Bistrici. Dolžina proge 50 km. Dirko se lahko udeležijo samo člani kluba. Prijavnina znaša 15 Din. Prijave sprejema tajnik A. Halbwidl, hotel »Stara pivarna«. Po dirki se vrši na startu, gostilna Roth-Vollmeier ljudska veselica z raznimi zabavami, med drugim tudi tekmovalna polževa vožnja z lepimi dobitki, ki je vsakomur pristopna.

: **Kolesarska dirka na progi Pliberk—Dunaj.** Minulo nedeljo se je vršila kolesarska vožnja na progi Pliberk—Dunaj. Proga meri 357 km. Udeleženci so je prevozili v 13 urah. Iz Pliberka so se odpeljali ob 3. uri zjutraj ter so zadnji udeleženci dospeli na cilj ob 16. uri.

ŠAH.

: **Mednarodni šahovski turnir v Karlovih varih.** V osmem kolu je premagal Maroczy Spielmanna, remis pa so ostale partije: Thomas : Grünfeld, Treybal : Rubinstein, Tarrasch Retty, Wolf:Bernstein, Niemczovicz Aljehin, in Teichmann: Sämisch. Prekinjeni sta bili partiji Yates:Gajes, in Bogoljubov:Tartakower. — Stanje po osmem kolu: Treybal 6, Aljehin 5½, Bogoljubov, Maroczy, Niemcovicz 5, Retty, Teichmann 4½, Grünfeld 4, Rubinstein, Tarrasch 3½, Sämisch, Yates, Tartakower, Spielmann Thomas 2, Chajes 2½, Bernstein, Wolf 2.

Gospodarstvo.

Bolezni in napake pri sadjevcu.

(Konec).

Kan ali birsa.

Josip Zupanc, okrajni ekonom v Ptuju piše v svoji ravnokar v samozaložbi izišli knjigi »Konserviranje sadja in vsakovrstne povrtnine za domačo uporabo« o tem takole:

Pri sadjevcu, ki je na pipi, se redno pojavlja kan ali birsa, posebno, če ne teče naglo. Istotako se kan rad pojavlja pri neredno zapolnjevanem sadjevcu. Tudi kan povzročajo majhne glivice, ki prevlečejo površino sadjevca v obliki bele kože. Ker jim je hrana alkohol, slabijo s svojim življenjem sadno pijačo. Zato je priporočljivo, da dajemo na pipo le majhne sodčke, ki se ložje brže izpraznijo. Kjer to ni mogoče, naj se tuintam vžge v praznino soda mali koščék azbestnega žvepla. S takim zažveplanjem oviramo razvoj glivic, ki tvorijo kan ali birso. Pri sodih, ki niso na pipi, se izognemo kanu z rednim zapolnjevanjem. Če se pa vendar kedaj pojavi, ga pri zapolnjevanju izmijemo s snažno, zakrivljeno ščetko.

Neredkokrat se prenašajo kan in druge bolezni iz soda v sod, posebno kadar se jemljejo poskušnje ob enem iz raznih sodov z isto natego, ki pa je med posameznimi poskušnjami nismo izplaknili ali umili s čisto vodo. Na ta način okužimo lahko z enim bolnim sodom sčasoma vse zdrave.

Umen kletar bo zato, ako nima v kleti vodovoda, vpostavil vanjo vsak dan vsaj enkrat škaf čiste vode, ki jo rabi za čiščenje kozarcev in natege po vsakokratnem odjemanju poedinih poskušenj iz posameznih sodov.

Počrnelost pri sadjevcu.

Josip Zupanc, okrajni ekonom v Ptuju piše v svoji ravnokar v samozaložbi izišli knjigi »Konserviranje sadja in vsakovrstne povrtnine za domačo uporabo« o tem takole:

Pride sadjevec, ki ima sicer dovolj črešlovine, a malo kisline, kar se čestokrat dogaja pri hruševcu, na ta ali oni način, bodisi pri mletju ali prešanju ali pa vsled ne dovolj zalitega železa na notranji strani vratic v dotiko z železom, tedaj pod vplivom zraka kaj rad počrni. Iz tega sledi, da se moramo pri napravi sadjevca izogibati golemu, posebno pa porjavelemu železju. Kjer to ni mogoče, naj se železo, preden pride v dotiko s tropom ali moštom, skrbno očisti in namaže z dobrim lakom ali vsaj z finim sezamovim oljem, ki nima nikakršnega postranskega okusa. Pred uporabo soda preglejmo vratca, ali je železo na notranji strani dobro zalito. Če ni, ga zalijemo s kovaško smolo ali s parafinom. Še bolje je pa, če so vratca narejena tako, da železo na njihovi notranji strani dobro pokriva les, vdelan črez železo.

Ima li sadjevec dovolj kisline, ne počrni, zato je prav, da že pri napravljanju sadjevca mešamo manj kislo sadje s prav kislim. Meša se lahko pa tudi že sprešani, manj kisli mošt s kislejšim. Če to ni mogoče, lahko dodamo 1 hl sadjevca okoli 16 g vinske kisline, ki jo dobimo v lekarni ali drogeriji.

Sadjevcu, ki je počrnel, se da odpraviti napaka na ta način, da ga razpršeno pretočimo. Po tem opravilu bo sicer še bolj počrnel ali sčasoma se učisti sam od sebe. Lahko ga pa čistimo po pretoku še z želatino. Računa se 30 do 50 g želatine na 1 hl sadjevca.

Čistilo se pripravi takole: Želatina, kolikor se je rabi, se zavije v snažen prt in zdrobi v majhne koščke, katere potem tako dolgo namakamo v mrzli vodi, da se želatina zmehča in razbuhne. Nato se voda odlije. Med tem, ko čistilo vedno mešamo, mu prilijemo nekaj litrov sadjevca, da se želatina popolnoma raztopi, na kar se dobro stepe s čisto metljico, da se močno speni. Tako pripravljeno čistilo vlijemo v sod, iz katerega se je poprej odtočilo 1 do 2 škafa sadjevca. Ko je čistilo v sodu, sadjevec s snažnim lesenim drogom dobro premešamo. Nato se prej odtočeni sadjevec dolije, še enkrat pomeša in sod na rahlo zabije. Prve dni je treba tuintam potrkati po zgornjih dogah s kladivom, da se čistilo ne prijema dog. Navadno bo za dva tedna sadjevec čist, na kar ga pretočimo v snažen, nekoliko zažveplan sod.

Porjavenje sadjevca.

Josip Zupanc, okrajni ekonom v Ptuju piše v svoji ravnokar v samozaložbi izišli knjigi »Konserviranje sadja in vsakovrstne povrtnine za domačo uporabo« o tem takole:

Sadjevec, ki ni bil dovolj previdno pripravljen, bodisi, da je bilo sadje nesnažno ali pa se ni skrbno odbiralo nagnito sadje, ni stanoviten. Rad porjavi, posebno ako pride z zrakom v dotiko. Tak sadjevec je treba pretočiti v močno zažveplan sod (2 azbestna žveplena traka na 1 hl). Ako se še sedaj ne sčisti sam od sebe, ga moramo čistiti z želatino tako, kakor je bilo opisano v prejšnjem odstavku. Ker je pa tak sadjevec navadno premalo krepak, mu dodajmo tudi 10 g v čistem špiritu raztopljenega tanina na 1 hl, sicer čistilo ne učinkuje. Tanin se dobi v lekarni ali drogeriji.

TRAVNIŠTVO.

Namakanje. Slišali smo, da donaša voda uporabljena za namakanje do 100-krat večji dobiček kot pa ista množina izrabljena kot gonilna sila za mletje ali produkcijo elektrike; dalje, da se bolje izrabi voda in da je bolje za rušo, če se namaka travnik v sušnih letih samo 2 do 3 krat, a tedaj temeljito, to je s 1000 do 1500 kub. metrov vode na ha, odgovarjajoče pardnevnemu dežju od 100—150 mm padavin. Ako je dovolj vode na razpolago, so večje zadružne namakovalne naprave racionelnejše ter se tudi lažje doseže vodopravno dovoljenje, vendar bo pa gotovo šlo okr. glav. tudi posamezniku na roko in čim prej ima napravo urejeno, temprej izrabi sedanji dobri trg za seno. Za katero vrsto namakanja se odloči, je odvisno od terena; v ravnini se more narediti le na stoječo vodo s tem, da se obda posamezne dele travnika z malim nasipom ter se spusti nanj vsaj 10—15 cm visoko vode, kar odgovarja pardnevnemu dežju. Ta način nam služi tudi v jeseni in spomladi za gnojenje, ako imamo na razpolago vodo z gnojilnimi snovmi. Ako je pa svet nagnjen vsaj 2—3 m na vsakih 100 m, torej vsaj 2 do 3%, tedaj se more izpeljati namakanje na tekočo vodo, da nam voda samo gurlja preko ruše.

Predno pa začnemo s kako večjo napravo, je treba vedeti, da-li je v sušnih dneh dovolj vode na razpolago. Množina in pritok vode se navadno računa pri vseh vodnih napravah v sekundnih litrih, t. j. koliko vode steče na gotovem mestu vsako sekundo. Sek. litre dobimo ali z direktnim merjenjem vode s posodo, kar je mogoče le pri malem dotoku vode in pri studencih, ali se pa izračuna iz prereza vode in hitrosti toka, kar se vporablja pri večjih množinah. Direktno merimo najlažje, ako zgradimo kanal ozir. žleb z leseno zapornico, ki ima eno ali več jednakih lukenj ali žlebičev, da odteka voda enakomerno po njih. Pod en žlebič ali luknjo postavimo posodo ter štejemo sekunde, da se napolni. Če na pr. naredimo na zapornici 5 žlebičev ter podstavimo pod en curek škaf z 20 l in štejemo počasi sekunde do 15, da se napolni, tedaj vemo, da je steklo v eni sekundi $^{20}/_{15}$ = 1.3 sek. l vode, oziroma po celem kanalu preko 5 žlebičev 6.5 sek. litrov. Če teče po tem kanalu ozir. iz studenca voda cel dan enakomerno, je izteklo v 24 urah: 6.5 l × 60 × 60 × 24 = 561600 l t. j. 561.6 kub. metrov, kar zadostuje za navlaženje 1 joha travnika. Ako je dotok vode manjši, n. pr. le 2 sek. l to je 172.8 kub. metrov vode v enem dnevu nam namoči le eno tretino joha, ali pa moramo pustiti teči 3 dni. Da li pustimo isto množino na manjšo površino manj časa ali na večjo toliko dalje, se ravna po nagnjenosti sveta. Na bolj položnem svetu je bolje izpustiti več vode hitreje na manjši prostor, da teče preko cele odmerjene površine in ne izgine vsa takoj pri izteku, pri večji napetosti sveta pa raje manje množine in dalje časa, da zleze sproti v zemljo in ne zamočviri nižje ležečih delov. Premale množine vode se pa premalo izkoristijo, ker se zgubi dosti vode.

Na drug način pa izračunamo množino vode, ako vsaj mestoma jednakomerno teče iz vodnega prereza (profila) in hitrosti v sekundi. Profil izračunamo iz globine in širine tekoče vode, hitrost pa, da odmerimo ob potoku na bregu gotovo progo n. pr. 40 m ter zaznamujemo z 2 količkoma, nato vržemo nad zgornjim količkom kos lesa v vodo. Ko pride les mimo prvega količka, začnemo šteti sekunde ter korakamo poleg lesa dokler ne doseže drugega količka. Če smo našteli od količka do količka 80 sekund, tedaj je hitrost vode $^{40}/_{80}$ = 0.5 m torej pol m v sekundi. Navadno imajo potoki ½ — 2 m hitrosti, dočim ima n. pr. Drava ob povodnjih celo do 5 m. Ako je n. pr. globina tekoče vode 15 cm in širina 20 cm, je prerez 3 kub. m in množina vode, ki steče po tem kanalu 3 dm × 5 = 15 kubičnih dm, torej 15 sek. litrov, kar bi zadostovalo za namočitev 2 johov travnika v 24 urah.

Vodo napeljemo na travnik z dovajalnim jarkom, v katerega dvignemo vodo z zapornico, ali da jo odpeljemo iz potoka z višjega mesta, ali pa, da dvignemo vodo iz potoka s stroji ozir. z velikimi vodnimi kolesi. V Srbiji se vidi ob vsaki večji vodi obračati se drug za drugim velika lesena vodna kolesa, ki noč in dan dvigajo z zajemkom na obodu vodo in jo izlivajo v lesen žleb, da odteče v razdelilne jarke za travnike in polja. Tudi pri nas bi lahko ob Pesnici, Savinji, na Ljubljanskem barju itd. taka vodna kolesa trajno dvigala vodo za namakanje poleg ležečih travnikov. Ako se tudi pri nas enkrat električni vod na deželi dovolj razširi in uporabi elektromotorje za domači pogon strojev, se bo tudi izplačala uporaba motorja za pumpanje vode v ta namen, zlasti, ker se to lahko vrši podnevi in ob času, ko je manjša potreba za električno silo in jo bodo radi tega tudi centrale v ta namen ceneje oddajale.

Za namakanje na tekočo vodo naj se kar najbolje izkoristi naravno nagnenje terena, le radi lažje izvedbe naj se izvršijo manjše izravnave in izpolnijo vdrtine, ker s tem tudi pripomoremo k lažji košnji. Dovajalni jarek, ki gre po najvišji točki travnika in rabi le toliko padca, da voda ne zastaja, naj bo dobro zbit iz gline, ker iz cementa pride predrag, ter je po potrebi in velikosti travnika 25—35 cm širok in 20—30 cm globok. Na posameznih mestih odvajajo iz njega razdelni jarki vodo v namakovalne jarke. Ako imamo manj vode, da namakamo le po oddelkih, navajamo vodo iz dovajalnega v razdelilni jarek z enostavno leseno zapornico ozir. s krepkim šopom ruše. Namakovalni jarki morajo biti povsem vodoravni ter se morajo dobro prilagoditi terenu in imeti spodnji rob povsem gladek, da more voda na vseh mestih jednakomerno preko roba curljati. Dolgi so kakih 50—80 metrov ter kakih 20 cm široki in 10—15 cm globoki. Širina posameznih namakovalnih predelov, t. j. razdalja med posameznimi namakovalnimi jarki po pobočju, se ravna po nagnjenosti terena ter znaša kakih 10—20 m. Če je nagnjenost večja, je nevarnost, da si preko namakovalnega jarka curljajoča voda najde prehitro skupne strugice, za to morajo biti jarki bliže, da se voda hitreje zopet jednakomerno porazdeli. Ista voda nam torej lahko namoči več posameznih predelov, lahko pa tudi dovodimo v nižje ležeče namakovalne jarke vodo s posebnimi razdelilnimi jarki, da se bolje prilagodimo nravni legi terena. Čim bolj enakomerno so izpeljani jarki, tem manj ovirajo pri košnji in celo košnji s strojem ne delajo večjih težav. Pašna živina sicer nekoliko pokvari jarke, pa to se da hitro popraviti. Gotovo se pa delo pravilne izpeljave namakovalnih naprav visoko izplača, zato naj se na vsak način nadomesti takozvano divje namakanje, ki navadno več škoduje kot koristi. (Dalje sledi.)

—□—

Kako podaljšamo trpežnost lucerne?

Pogostoma se slišijo pritožbe, da traja lucerna na njivi kvečjemu po 4 leta in da se je pozneje ne izplača več kositi.

Če nam lucerna tako hitro odpove, potem tiči vzrok v neugodnih pogojih, kajti sicer bi morala lucerna veliko dlje trpeti. Lucerna je po svoji naravi trpežna rastlina in traja tudi po 10 in več let na enem mestu. Po nekaterih krajih ji pravijo zato tudi „večna“ detelja.

Vzrok njeni kratkotrajnosti tiči lahko v zemlji ali pa tudi v našem ravnanju. Če je zemlja v spodnji plasti mokra ali če je preplitva ali če ji manjka apna, potem je zemlja kriva, da lucerna ne more dlje uspevati. Če je pa zemlja dobra in dosti globoka, potem je pa navadno naša krivda, če nam dalje časa ne vztraja.

Za lucerno je treba kaj več storiti, da nam bo dalje časa trpela. Lucerna potrebuje v tem slučaju boljšega obdelovanja in gnojenja.

Če kosimo lucerno po štirikrat ali celo po petkrat na leto, jo s tem močno slabimo. Zato ji moramo dobro gnojiti, da ostane pri moči. Le pomislimo, koliko vzamemo zemlji v teh 4 košnjah moči! Naj se tedaj lucerni gnoji kakor treba, ne pa tako kakor smo do sedaj vajeni. Vsako leto bi ji morali privoščiti nekaj gnoja, kajti štiri košnje tako tečne krme pomenijo mnogo živeža, ki ga mora lucerna iz zemlje dobiti! Na vsak način pa moramo lucerno saj vsako drugo leto gnojiti, da nam prehitro ne opeša.

Razen tega jo je treba tudi obdelovati. Zemlja med lucerno mora ostati čista in rahla. Vsako spomlad jo moramo prebraniti in če treba tudi še pozneje po eni ali drugi košnji, da porujemo škodljivi plevel, ki se je med njo vgnezdil.

Če bomo tako ravnali, bomo najbolj ugodno vplivali na njeno trpežnost. Tudi na težki in travorodni zemlji bomo v tem slučaju več dosegli in bomo lahko podaljšali za par let njeno trpežnost.

—□—

Kaj zahtevamo od plemenske svinje?

Kdor se peča z rejo plemenskih svinj, mora gledati, da redi živali, ki so v vsakem oziru sposobne za to. Plemenska svinja mora biti dobre krvi, mora biti rodovitna in dobra dojka. Vrednost dobre plemenske svinje se pozna prav za prav šele po prvem in drugem gnezdu. Takrat se stoprav prepričamo o njeni rodovitosti in o njeni vrednosti za odgajanje praset.

Če odbiramo praseta za rejo in v plemenske svrhe, jih najlažje presojamo po rodovitosti in vrednosti matere. Svinjice za pleme je jemati zaradi tega načeloma le iz rodovitnih gnezd in še najbolje iz drugega ali tretjega gnezda, ker so praseta iz poznejših gnezd navadno tudi bolj razvita. Pri tem je dajati prednost spomladnim gnezdom, ker se praseta, v tem času rojena, bolj krepko razvijajo.

Pri odbiranju je gledati tudi na telesni razvoj, zlasti na to, da so dolgega in zarodnega života in da imajo zadostno število sesnih bradavic, ker se tudi po številu teh bradavic rada ravna prihodnja rodovitnost. Širok, dolg in globok život nam je najbolj všeč pri teh živalih. Če odrejamo od domačih svinj mladiče za pleme, potem je odbrati v ta namen najbolj razvite in najlepše živali. Nikakor pa ne smemo puščati za pleme živali, katerih nismo mogli prodati in ki so nam ostale doma kot izbirek. Naglašam to namenoma, ker se take napake dogajajo po naših krajih. S takim ravnanjem ne pridemo naprej!

Plemenska svinja se mora odlikovati tudi z vsemi drugimi lastnostmi, ki so potrebne prašičjemu rodu. Je treba, da je ješča in da se rada redi in debeli. Končni cilj vsake reje je ta, da imamo živali, ki se rade in dobro opitaja s to krmo, ki je pri nas običajna za pitanje.

—□—

KMETIJSTVO.

Veliko protestno zborovanje vinogradnikov v Ptuju se vrši v nedeljo dne 13. maja ob 10. uri dop. na Florjanskem trgu (pred magistratom). Zborovanje sklicuje ptujsko društvo vinogradnikov. Govorilo se bo predvsem o prodaji in izvozu naših vin, o odločitvi plačil davkov, dokler vinogradniki ne prodajo pridelanega vina itd. Vinogradniki, gre za Vaš obstoj! Pridite vsi!

g Izvoz čebule, surovih kož, zdroba in otrobov. Ekonomsko-financijski komite ministrov je znižal izvozno carino v seji dne 24. aprila tl. za sledeče predmete: a) za čebulo in por se zniža carina od 200 D na 30 D za 100 kg. b) izvozna carina za

jarče in jagnječe surove kože se zniža od 800 D na 400 D; za ovčje in kozje kože od 800 D na 400 D za 100 kg. c) izvozna carina za zdrob se zniža od 110 D na 40 D za sto kg in na otrobe pa od 25 D na 15 Din. Odlok stopi v veljavo z objavo v »Službenih Novinah«.

g **Izvoz krmiv.** Ekonomsko-finančni komitet ministrov je s 30. aprilom tl. ukinil prepoved izvoza sena, muhara, suhe detelje in ovsa ter sveže in suhe krmne pese in suhih rezancev od sladkorne pese. V bodoče se bo pobirala za oves in za rezance sladkorne repe pri izvozu izvozna carina 10 D na 100 kg, medtem ko so ostali našteti predmeti prosti izvozne carine.

Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v drugi polovici meseca maja t. l. na Štajerskem naslednja strokovna predavanja in sicer: **na binkoštno nedeljo dne 20. maja t. l.:** Na Ptujski gori o sedaj aktualnih gospodarskih vprašanjih (J. Zupanc). **na binkoštni pondeljek dne 21. maja t. l.** v Št. Janžu na Vinski gori o živinoreji (ek. Wernig), v Zg. [illegible]dinji o svinjereji (Al. Zupanc); **v nedeljo dne 27. maja t. l.** v Šmartnem pri Slovenjgradcu o prašičjereji in perutninarstvu (Wernig); pri Sv. Lovrencu ob Prožinu o živinoreji (M. Zupanc); v Stopercah o gospodarstvu (J. Zupanc), v Ižakovcih v Prekmurju o govejih in svinjskih hlevih (Vojsk); v Vaučivasi-Rankovci v Prekmurju o sadjarstvu in živinoreji (Pavlica); **v pondeljek dne 28. maja t. l.** v Krogu—Sv. Bolfenk o trtoreji (Fr. Matiašič).

g **Konserviranje sadja in vsakovrstne povrtnine za domačo rabo.** (Spisal in založil Josip Zupanc, okrajni ekonom v Ptuju). Ravnokar je izšla pod gorenjim naslovom v četrti izdaji brošurica, **ki ne bi smela manjkati v nobenem gospodinjstvu.** V tej podaja priznani strokovnjak kratka in jedrnata navodila, kako preskrbeti na najenostavnejši način vsako hišo z raznimi povrtninami tudi za zimsko dobo, czir. kako založiti jedilno shrambo za vsaki čas z najraznovrstnejšimi izdelki in špecijalitetami iz vsakojakega sadja, kakor z raznim vkuhanim sadjem, sadnimi kompoti, želeji, marmeladami, siri, soki, likerji itd. Govoril sem pred nedavnim z neko gospodinjo na deželi, ki ima cele kope konserv v zalogi in ki je pripovedovala, da je začela vkuhavati povrtnine in sadje po Zupančevih navodilih hitro, ko je izšla prva izdaja njegove brošure in preskusila do danes malodane že vse njegove recepte, ne da bi se ji kaka stvar ponesrečila. Med drugim sem imel priliko poskusiti pri kosilu tudi svežo svinjsko pečenko, ki je bila že nad leto dni v steklenici in vendar nad vse slastna in delikatna. G. Z. podaja namreč v svoji brošuri tudi navodilo o konzerviranju raznih mesnih jedil v času izobilja ali nizkih cen, ki se je naravnost sijajno obneslo. Bolje, kakor navedena ocena pridne gospodinje pač nič ne more priporočati vrednosti in uporabnosti Zupančeve brošure. Knjiga se dobiva pri založniku in v knjigarnah. — Puklavec.

—□—

Tržne cene v Mariboru

dne 1. maja 1923. (Cene v dinarjih).

1. **Meso:** Govedina I 23.50—24, II 22—22·50, III 21.—, sveži jezik 22.—, vampi 6—8, pljuča 7·—, ledvice 19—20·—, gobec —·—, možgani 19—20, parklji 5—6, vime 20·—, loj 17·50. — Teletina I 21—24·—, II 19—23, jetra 23·—, pljuča 23·—, ledvice —·—. — Svinjina: Prašče meso 35·00—40·00, salo 43.—, črevna mast 25—30, pljuča 15·—, jetra 15·—, ledvice 25·—, glava 20·—, noge 10·—, slanina sveža 38·00—38·75 papricirana 42·—, prekajena 40.—, mast 42—45, prekajeno meso 47—50, prekajene noge 13·—, prekajen jezik 47·—, prekajena glava 25·00

2. **Klobase:** krakovske 55·—, debrecinske 40·—, brunšviške 29·—, pariške 30·00, posebne 30·00, safalade 30·00, hrenovke 35·—, kranjske sveže 50·—, prekajene 8·—, meseni sir 30·00, poljske salame 50·—, pretisnjene klobase 30·—.

3. **Konjsko meso:** I 12·—, II 10·—.

4. **Kože:** konjske, komad 175·—, gove e 15.00, telečje 22·50, svinjske 9.—, usnje gornje 105—140, podplati 140·—.

5. **Perutnina:** Piščanec majhen 40·—, večji 45·—, kokoš 50—60, raca —.—, gos —·—, golob —·—, zajec domač (majhen) 10·—, zajec domač (večji) 30·—.

6. **Mlečni izdelki:** mleko (liter) 4·50 do 5, surovo maslo (kg) 56·—, smetane 15 do 16, čajno maslo —·—, maslo —·—, sir ementalski 150·—, polementalski 50—60, trapistni 35—40, gruyerski 45·—, tilsitski 45·—, parmezan 120·—, sirček (komad) 8—9, jajca komad) 1·00—1·25.

7. **Pijača:** Vino novo 9—10, vino staro 12—14, pivo 6·50, stekl. pive 3·25, žganje 20—25.

8. **Kruh:** Bel (kg) 7·50, črn 6·50, ržen —·—, žemlja (6·5 dkg) komad 0·75, mlečni kruh —·—.

9. **Žito:** Pšenica 4·50, rž 4·—, ječmen 4·—, oves 3·50, koruza 4·—, proso 4·—, ajda 2·50, fižol navadni 4—5, fižol rajčni—·—, grah —·—, leča 17·—.

10. **Mlevski izdelki:** Pšenična moka 0 8·—, 1 7·50, 4 6·75, 6 6·25, kaša 7·50, jesprenj 6·50, otrobi 2·75, koruzna moka 4·50, koruzni zdrob 5·00—7·—, pšenični zdrob 8·50, ječmenova moka —·—, ajdova moka 1 9·—, 2 8·—, ajdova kaša (liter) —·—, ržena kava 10—15, cikorija 26·—.

11. **Krma:** Seno sladko 175—215, seno kislo —·—, otava 222·50, detelja —, ovsena slama 150—160·—, pšenična slama —·—, ržena slama —·— (za 100 kg).

12. **Kurivo:** Drva trda 170·—, mehka 110·— (za m³), premog, trboveljski 43.50, velenjski 26·50 (za 100 kg) oglje 2·—, koks 1·40 (za kg), liter petrolej 7·50, liter bencina 20·—, kg karbida 5·50, kg sveč 17·—.

Na svinjski sejem v Mariboru dne 4. maja 1923 se je pripeljalo 328 svinj, 1 koza in 1 kozliček. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad K 600—1000, 7—9 tednov stari K 1200—1600, 3—4 mesce stari 2000 do 2400 K, 5—7 mesce stari 3500 do 4600 K, 8—10 mesce stari 4800—5600 kron, 1 leto stari 6500—7000 K. Kilogram žive teže polpitane 90—100 K, kilogram mrtve teže polpitane 115—120 K, koza komad K 1300.

—□—

Žitni trg.

Novi Sad, 7. maja: (Cene v dinarjih za 100 kg.) pšenica 445, ječmen 305, oves 285, koruza 248, fižol beli 495, moka »0« 675, otrobi 150, tendenca nestalna.

Zagreb, 8. maja: (Cene v dinarjih za 100 kg, franko železniška postaja v Vojvodini) pšenica 450—460, koruza 260—270; žito 370—375; ječmen 300—310, oves 290—300; fižol 500—600, moka »0« 675—700, »2« 650—675; »6« 625—650; otrobi 160—170; tendenca: mirna.

Vrednost našega denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo 8. maja: 1 dolar za 94 dinarjev do 94.75 dinarjev; 1 liro za 4.62 do 4.64 Din.; 1 švicarski frank za 17.15 do 17.25 Din., 100 nemških mark za 26 in pol do 27 in četrt pare; 100 avstr. kron za krog 13 para; 1 češko krono za 2.80 Din.

—□—

OBRT IN TRGOVINA.

g **Novo carinarnico** je otvorilo min. financ v Vel. Bečkereku.

g **Višja ženska obrtna šola** se otvori v Beogradu. Poučevalo se bo v njej o vseh ženskih obrtih in domačih delih.

g **Izvoz hrastovih železniških pragov.** Po sklepu Ekonomsko-financijski komite ministrov je z veljavnostjo z dne 27. aprila določil izvozno carino za špecijalni hrastov stavbeni les (žagane hrastove železniške pragove preko 270 cm dolžine) po 15 Din. na komad.

g **Dobava pekovskih potrebščin in orodja za poljske prevozne krušne peči.** Pri Intendantskem slagališču Savske divizijske oblasti v Zagrebu se bo vršila dne 11. maja tl. ob 10. uri dopoludne ofertalna licitacija glede dobave pekovskih potrebščin in orodja za poljske prevozne krušne peči. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g **III. Ljubljanski vzorčni velesejem (1. do 10. sept. 1923). Železniške ugodnosti.** Vsem udeležnikom letošnje velesejmske prireditve je na podlagi sejemske legitimacije priznana železniška vožnja za polovično ceno do Ljubljane in nazaj. V razumevanju velikega pomena ljubljanskih velesejmov za naše narodno gospodarstvo je železniško ministrstvo letos dovolilo tudi porabo dnevnih brzovlakov št. 4 in 5. Za prevoz razstavnega blaga je dovoljen 50% popust. Zahtevajte prospekt s prijavnico od Urada Ljubljanskega velesejma, Ljubljana, Gosposvetska cesta (tel. interurb. 140.). — Reklamne deske. Akvizicijo reklamnih desk je velesejmska uprava oddala ljubljanskemu anon. in rekl. podjetju »Apolo«. Akviziter se mora vsaki stranki izkazati s cenikom, ki je overjen od velesejmskega urada.

Objave.

§ **»Železni kralj«.** List, čegar prvi nastop v Mariboru je vzbudil veliko senzacijo, namerava ponoviti svoja izvajanja, ki bodo nudila nekaj povsem novega, kot vrtilnik, na katerem se nahaja 6 oseb. Balanciran je na njegovih prsih, istotako jezdeca na konju, dočim leži List na deski, iz katere mole žreblji. Ta dejstva nadkriljuje celo znanega »kralja železnih kraljev« Breitbarta.

§ **8. junija 1920** bilo mi je na glavni pošti v Mariboru pri blagajni vročeno denarno pismo, ki je bilo izropano in sem to takoj uradniku javil. — Navzoča je bila poleg blagajne neka ženska, katero sem tudi uradniku navedel kot pričo, da je bilo pismo izropano. Radi nameravanega procesa z erarjem prosim dotično osebo, da javi svoj naslov na upravo tega lista. Damijan Tangar, Kastel Lukšič pri Splitu.

§ **Potovalni odsek izobraževalnega društva privatnih nastavljencev v Mariboru** naznanja tem potom svojim članom, da se vrši dne 10. tm. samo ob lepem vremenu izlet na Pohorje. Zbirališče pred Veliko kavarno, odhod ob pol 6. uri zjutraj. Prosi se, da pridejo vsi, ker se ne bode na nobenega čakalo. — Odbor.

§ **Mariborska koča.** Iz Maribora mimo kadetnice, ali pa iz Hoč črez Reko 3 ure. Priznano dobra postrežba z vsem, kakor v mestnih restavracijah, dalje tudi jajca, mleko in maslo vedno na razpolago. Ker je sneg že izginil, je tura za vsakogar, še tako salonske planince, priporočljiva, ter v spomladni obleki naravnost vabljiva.

§ **Planinci,** kateri ste dobre volje, se naprošate, da se pred vsakokratnim odhodom na Mariborsko kočo oglasite v trgovini I. Kravos, Aleksandrova 13. Tam se vedno dobi kaka malenkost za MK. Vsak pravi planinec naj si v čast šteje, ako more tozadevno planinstvu kaj pripomoči. Planin. Zdravo!

§ **Trgovski gremij** mariborske okolice vabi vse člane na letni redni občni zbor, kateri se vrši dne 13. maja tl. ob 12. uri v gostilni Kramberger v Krčevini. Za točnost se prosi. — Načelstvo.

§ **Prostovoljno gasilno društvo Hotinja** vas priredi dne 27. maja t. l. svoj prvi okrožni dan z veliko letno veselico ter z bogatim sporedom, zato se sosedna društva prosijo, da ta dan upoštevajo, ter se okrožnega dneva polnoštevilno udeležijo.

Iz življenja in sveta.

Današnji Dunaj.

Kdo ni poznal nekdanjega cesarskega Dunaja? Posebno mi, ki smo imeli srečo ali nesrečo, studirati na Dunaju, smo ga poznali do vseh podrobnosti z vso njegovo košatostjo, dobrosrčnostjo, veseljaštvom in ponosom, ki se je izražal najbolj v oni znani popevki »Wien, Wien nur du alein...« Po polomu velike države Habsburžanov je Dunaj na eni strani ohranil še precej svoje prvotnosti, v mnogočem pa se je temeljito izpremenil. Najboljšo sliko o današnjem Dunaju nam podaja nedvomno Ludwig Hirschfeld v »Neue Freie Presse«, v članku, katerega je napisal o priliki otvoritve letošnjega vzorčnega semnja. Njegov članek je pravzaprav kopa navodil za tujca, ki pride v to veliko obdonavsko mesto, danes preveliko središče premale republike. Pisec ne našteva bibliotek, muzejev, zanimivih poslopij, pač pa vodi tujca, kakor pravi sam, »skozi naše slabosti in napake«.

Evo, kaj pravi o prometnih sredstvih. Nekdaj svetovnoznani dunajski »fijakarji«, se bavijo danes večinoma s tem, da izumirajo na nekaterih postajališčih notranjega mesta ali da lovijo pri postajah tujce z mnogobrojno prtljago. Plačujejo se po dogovoru in se jih zato domače prebivalstvo, ki pozna naravnost smrtnonevarni način tega dogovarjanja, s strahom izogiba. Tudi kočijaži z enovprežno kočijo skušajo nadomestiti z grobim obnašanjem, kar jim manjka na hitrosti in eleganci. Pravo **javno** vozilo so taksametri, toda tudi ti so ob zaslužek, ker so ostali stalno pri multiplikaciji s 7000. Bavijo se večinoma s tem, da čakajo v dolgih vrstah, kdo bo prej popustil: automobil ali občinstvo. Posamezni automobili z 9000-kratno takso se spoznajo po tem, da se ne spoznajo takoj. Omnibusi in autobusi se rabijo nujno po dnevi, zato so v obratu samo ponoči, hrž kone zaradi tega, ker je dunajsko občinstvo v temi manj sram nezaslišanih voznih cen. Iz pouličnega alfabeta se priporočajo tujcem za proučevanje ljudske duše posebno črke D, F, I, O in H. V zadnji voz moraš na vsak način vzeti s seboj nahrbtnik, kletko in šivalni stroj, če si hočeš zagotoviti spoštovanje in simpatijo drugih sopotnikov. Končno prihaja še mestna železnica, ki vsled vedno predstoječe uzpostavitve prometa že leta počiva. Sedaj se proučava načrt za uporabo te železniške proge za demonstracije, da se tako razbremeni Ringstrasse.

Telefon. Tujec iz Berlina, Stockholma, Kopenhagena, ki je navajen odpraviti deset pogovorov v enem četrtu ure, bo ostal pred dunajskim telefonom brez besedi. S tem se je že kolikortoliko spoprijaznil domačin, ker se vse telefonirajoče občinstvo nahaja po večini v brezbesednem stanju. Na Dunaju so v rabi trije sistemi: stari telefoni na vrtinec, zelo lepa igračka, ki jo izurjena roka lahko zavrti po stokrat v minuti. Čez pol ure se javi telefonistkinja z besedami: »Kaj pa je? Naznanila vas bomo!« Nato ponovi za kazen številko 7317 mesto 7315, in če ji popraviš, ti odgovori razdraženo: »Saj pravim 16.« Automatski telefoni dajo vsaj kak znak življenja od sebe, ki je podoben škripanju ali žvižgajočemu petju, ki traja večkrat po ves dan. Dunajska špecijaliteta je družabni telefon, čudna skrinjica, ki vsebuje hazardno igro »noir et blanc«, edino, ki ni prepovedana. Tujci, ki so prišli za nekaj dni na Dunaj, napravijo najboljše, da se ne poslužujejo telefona, ker v tako kratkem času ne bodo mogli dobiti zveze.

Denar. Denarna edinica obstoja iz kosa papirja, na katerem je natisnjeno: 10.000 kron. So še druge državne tiskovine: tisočak, imenovan tudi »cunja«, ki se jemlje samo še za napitnino, stotak, s katerim ne veš kaj drugega početi, nego ga vtakniti v zunanji žep, da ga ob priložnosti izgubiš, nato bankovci po 50, 20, 10 in celo po 2 kroni in po 1 krono, ki se neprenehoma na novo tiskajo zaradi obzira na ubožne sloje, ki ne morejo kupiti svojim otrokom drugih igrač. Vporabni manjši bankovci so še petdesettisočaki, stotisočaki in dolarju podobni petstotisočaki, s katerimi pa imaš pri izmenjavanju večkrat potežkoče, ki si jih najlažje prihraniš z večjimi izdatki.

V restavraciji. Dunajska gostilna se navidez ni izpremenila. Še vedno je v navadi način trojne postrežbe, ki obstoja v tem, da nahruli otroče lačnega gosta: »Kaj boste pili, prosim?«, da začne po omaki duhteči mladenič na vprašanje: »Kakšna jedila imate?« črtati po jedilnem listu in da začne »ober« (plačilni natakar) na klic »plačati«, bežati. Če nočete pasti v nemilost pri osobju, jejte samo dnevna jedila. Naročba saleburških cmokov se kaznuje s trijurnim čakanjem. Izogibajte se dvomljivih jedi, kakor so »mlad zajček«, ki sestoji po večini iz ostankov kakega starega grešniša, grški »Beefsteak« itd. V mnogih restavracijah se uvajajo tudi »menu«: juha, meso s prikuho, močnata jed. Kakovost in velikost teh obrokov sta ustvarili v inozemstvu izrek: gladujoči Dunaj.

Dunajske »punce«. Srčkana, naivna, skromna dunajska »punca« je predmet, ki je povsem »razprodan«. Današnja Dunajčanka ima svojo lastno glavo, zato rabi pomladen klobuk; navadno stoji na lastnih nogah, zato rabi čevlje, ki stanejo samo 300.000 kron. Ko se smehlja, ne vidiš solze na robu očesa, kakor pri sladki »punci«, temveč ostanek kake barve. Kaj je postalo iz »sladkih dunajskih punc«? Nekdo je odgovoril nekoč na to vprašanje: »Ali so sestradane, ali pa nosijo sedaj svilene nogavice.«

Naj porečemo o sebi karkoli — pravi Hirschfeld ob koncu svojih navodil obiskovalcem Dunaja — Dunaj je vendar sijajno, prijetno mesto, in kdor zna speljati v svoj žep primeren del bankovskega toka, lahko živi tu prijetneje in dražje nego kjerkoli in se počuti kot doma: dunajski občutek, ki si ga danes dovoli lahko samo tujec.«

Obiskujte

mestni muzej

v Cankarjevi ulici. Odprt vsako nedeljo od 10.—12. ure. Vstopnina 1 dinar.

12. maja ob 8. uri zvečer pri Gambrinu

drugi nastop. Predstava velikanskih moči.

Železni kralj „LIST"

Predprodaja vstopnic pri Zlati Brišnik, Höfer, trgovina z muzikalijami in Ivo Sušnik, Slovenska ulica štev. 15

Hotel Halbwidl.

Najlepši vrt v sredi mesta. Vedno sveže Götzovo črno in marčno pivo. Izborno vino iz sodčkov. 923

DANES KONCERT.

Velika zaloga

cementa, traverz, železa in dr.

po ugodnih cenah. 2576

Pinter & Lenard, Maribor.

Agilnega

mestnega zastopnika

išče veliko zavarovalno društvo. Velika provizija pri banki, eventuelno večji vložek. Prijave na upravo ‚Tabora' pod št. 907. 2—2

Dražba vina.

Ormoška mestna občina bo prodajala potom javne dražbe približno 100 hl vina lastnega pridelka (mali rizling, silvanec, burgundec, žlahtnina in rulandec) letn. 1922. iz znanih vinogradov Jeruzalem-Vinski vrh. Licitacija se bo vršila v nedeljo 13. maja od 13. uri popoldne v občinski pisarni. 849 2—2

Najboljše in najcenejše

pa tudi najlepše blago za obleke, kakor sukno, hlačevina, volneno blago, plavina, cefir, šifon, platno, izgotovljene obleke, srajce, predpasniki, nogavice, robci, odeje itd. se dobi prvovrstno pri

I. N. Šoštarič, Maribor

Aleksandrova cesta štev. 13. 2577

Modra galica in žveplo

dospelo. — Prodaja se pri

Tonejc & Rozman, Maribor

Aleksandrova cesta 35. 924

Perilo, 2595 78-49

klobuke

dežne plašče,

čevlje, gamaše, dežnike, palice, ter razno modno in galanterijsko blago v veliki izbiri, najceneje pri

JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2

Mala oznanila.

Izobražena gospodična, vešča vseh domačih del in šivanju, išče mesta kot podpora gospodinje pri boljši družini v Mariboru ali okolici. Plača postransko. Ponudbe pod „št. 914" na upravo „Tabora". 914 2—2

Išče se **provizijski potnik** za Štajersko za kremo „Lebin". Reflektira se le na prvovrstno moč. „Lebin", kem. tvornica. Rogoza-Hoče. 912 3—2

Knjigovodja - bilancist išče službe. Nastop takoj. Ponudbe pod „Samostojen", poštnoležeče Maribor. 908 2-2

Učenec za sedlarsko-ličarsko obrt se sprejme. Zrinjskega trg 6, Cilenšek. 918

Enodružinska vila s prostim stanovanjem, 25 minut od Glavnega trga, se proda. Maribor, Nova vas, Vrtna ul. 10. 917

Izgubili so se trije omarni ključi. Oddati na policijskem komisarijatu ali v pisarni „Mar-Stan", Rotovški trg 1. Nagrada najditelju. 919

Na prodaj hiša štirimi stanovanji in lepim vrtom. Kupcu stanovanje takoj na razpolago. Studenci, Jurčičeva ulica št. 20. 906 2—2

Postelja iz trdega lesa, dobro ohranjena, na prodaj. Koroška cesta 10-I. 922

Krasen lestenec z 12 svečami na elektriko, pripraven za grajščino, takoj na prodaj. Hari, Križevci pri Ljutomeru. 925 2—1

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna postrežba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Proda se **pisalni stroj** „Rofa". Kje pove uprava. 915 4-2

Kupim prazne panje, dunajske mere. Naslov pove upravništvo. 904 2—2

Za birmance! Veliko izbiro gotovih oblek po nizki ceni priporoča. J. Vezjak, konfekcija, Vetrinska ul. 17. 909

Črna salonska suknja s telovnikom se proda. Cena 650 Din. Vpraša se: Krojaški atelje Zoter, Dravska ulica. 860

Lokal, lep, svetel z nanovo adaptiranim skladiščem, delavnico, sredini Maribora, sposoben za vsak tovarniški obrat, se takoj odda. Ponudbe pod „Lokal", Sušnik, Slovenska ulica 15, Maribor. 892

Gostilna „Pri 3 ribnikih"

Vsako nedeljo in praznik

salonski koncert

ob vsakem vremenu. 920

Začetek ob 15. uri.

Zamenjava stanovanja.

Snažno stanovanje v Sodni ulici z eno sobo in kuhinjo se zamenja s stanovanjem z dvema sobama in kuhinjo, event. tudi v okolici. Naslov pove uprava.

Pristopajte k Jugoslovenski Matici.

Vse vrste perila za gospode in dame, kakor

srajce, hlače, pyjama, opreme za neveste, otroško perilo, kombinacije itd.

Izdeluje po najnižjih dnevnih cenah

Ljudmila Lackner

MARIBOR, Koroška cesta št. 31.

415 10—6

Ne pozabi naročnino!

E 277/22—27

Dražbeni oklic.

Dne 2. junija 1923 ob 11. uri, se vrši pri podpisanemu sodišču v sobi štev. 27 prisilna dražba nepremičnine vl. št. 108 k. o. Krčevina, hiša št. 157 s hlevom, skladiščem in drvarnico in vrt, cenilna vrednost 330.467 K, najmanjši ponudek 166.908 K 50 v. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaje. Dražbeni pogoji pri podpisanem sodišču v sobi štev. 26.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV., dne 13. aprila 1923. 921

Znižanje naročnine PRAGER PRESSE

Naročnina na dokazano najrazširjenejši nemški dnevnik na Češkoslovaškem in v tujini

„PRAGER PRESSE" iznaša sedaj za kraljevino SHS. mesečno samo Din 40·— za jutranjo in večerno izdajo. — — Din 28·— samo jutranjo izdajo. — — Din 1·80 posamezna štev. jutr. z večerno. Din 3·— posamezna nedeljska izdaja z ilustrovano prilogo.

„PRAGER PRESSE" prinaša najboljše in **objektivne informacije o dogodkih,** trgovskih, finančnih in industrijskih razmerah male Entente, Srednje Evrope in vseh drugih držav, podpira vneto in neprenehoma skupne kupčijske zveze vseh vrst, povprašanje in ponudbo vsakovrstnega blaga, tako da je največji in najuspešnejši oglasnik.

Stevilke na ogled in ponudbe oglasov zastonj.

Uprava **„PRAGER PRESSE" Prag III.** Nerudova 5. (Čehosl. Rep)

Račun pošt. ček. urada v Zagrebu 40.156
Račun pošt. ček. urada v Ljubljani 20.264
Račun pri podr. Ljubljana —
Pri kreditni banki v Mariboru 11.258 —

KNJIGOVEZNICA MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJŠE UREJENA, SE PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU, OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADAJOČA DELA.

IZVRŠBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC!

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij »Tabora«. — Odgovorni urednik: Rudolf Ozim. — Tiska: Mariborska tiskarna d. d.